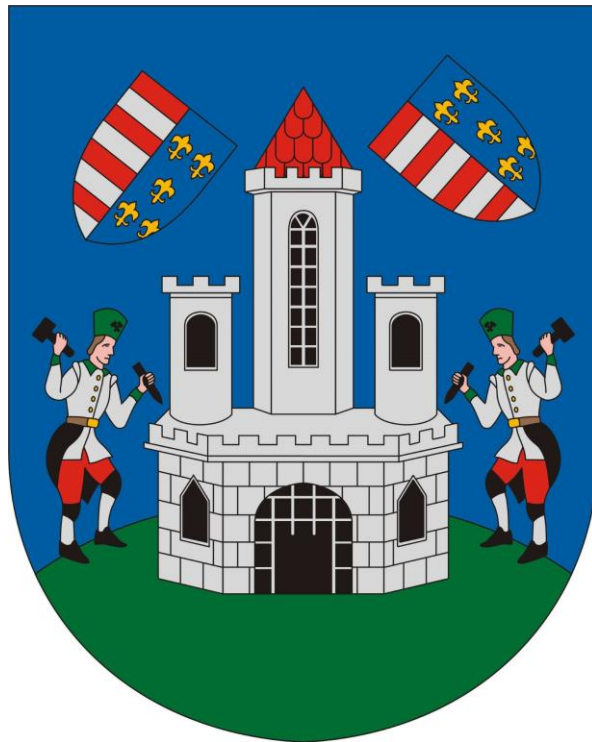

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Telkibánya
Község Önkormányzata**

2023-2028.

Tartalom

Helyi.....	1
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	5
Bevezetés	5
A település bemutatása.....	5
Értékeink, küldetésünk.....	14
Célok.....	16
A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja	16
A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja	16
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	17
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	18
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	18
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.....	18
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása....	22
2. Stratégiai környezet bemutatása	29
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	30
2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása	30
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	31
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	31
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	43
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció.....	44
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	59
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	67
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete.....	71
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	72
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása.....	77
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	79

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	80
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	80
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)	82
4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	89
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	89
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	98
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	110
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	111
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	112
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)	116
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe	118
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	119
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)	119
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben.....	119
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	120
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	120
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	120
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)	121
6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete	128

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	130
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....	134
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.....	135
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	135
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	135
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei...	138
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	139
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	143
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	144
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	147
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	148
4. Elfogadás módja és dátuma.....	166

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Telkibánya Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A község nevében lévő „bánya” szó elárulja, hogy az évszázadokkal ezelőtt itt élő emberek bányászattal foglalkoztak, mégpedig arany-, illetve ezüstabányászattal. Erre utal Telkibánya ismert előneve, az „Aranygombos” is.

A név eredetét illetően két legenda is létezik:

- Az egyik szerint onnan kapta a falu a nevét, hogy Mária Terézia (aki újranyitatta a bányákat) testőrségének díszegyenruhájára a gombok az innen való aranyból készültek.
- A másik szerint a kora középkorban a vártemplom tornyán arany gömb díszelgett. A Huszitaháborúban az épületet lerombolták és a gömb eltűnt.

Az első írásos emlék Telkibányáról V. István király uralkodása idejéből, 1270-ből származik. A település ekkor még a „Teluky” nevet viselte és a füzéri vár „tartozékának” számított.

1341-ben a Károly Róbert által kiadott rendelet már intenzív aranybányászatról tudósít, és éppen ezért pontosan megállapítja a község határait.

1344-ben „Telkukbányát” Nagy Lajos megerősítette királyi bányavárosi privilégiumában, ami nagy lökést adott a bányászatnak. Ezt fokozta az is, hogy 1347-ben Lajos Szépbányát (ahol szintén aranybányászat folyt) Telkibányához csatolta.

Telkibánya Zsigmond király idejében (1387-1437) élte fénykorát. Az 1395-ben kelt iratok a települést bástyákkal és falakkal megerősített helyként említik. 1416-tól az „Olnodi” Czudar család kapja meg a községet, majd a kirobbanó Huszita háborúk idején 30 évre végvárrá válik.

Majd 1447-ben Hunyadi János (aki ekkoriban Magyarország kormányzója volt) a Rozgonyi családnak adományozta a bányavárost. Negyven évvel később, 1487-ben településünk a Felsőmagyarországi Bányavárosok Közösségének tagjává vált. Ezt a szövetséget hét bányaváros alapította és bár sikeres volt, mégsem volt hosszú életű: II. Lajos király uralma alatt (1516-1526) felbomlott. Telkibánya ezután Szapolyai János kezébe került. Majd a mohácsi vereség után egy évvel, 1527-ben I. Ferdinánd király Thurzó Eleknek adományozta.

A Thurzó család után a Serédy és a Perényi család, majd Dobó István birtokolta. Ezek után a sárospataki vár tartozékaként a Rákócziak tulajdonába kerül. Ekkor azonban a korábbi századokhoz képest már elenyésző a nemesfém kitermelés mértéke. Ennek egyik oka az volt, hogy a telérek elszegényedtek, egyre mélyebbre és mélyebbre kellett vájni a hegyek gyomrában. Másik okként pedig Amerika felfedezést (1492) lehet megemlíteni. Ennek egy következményeként ugyanis a XVI. században egyre több nemesfém került Európába és ez az arany- és ezüstárak nagymértékű esését eredményezte.

A XVIII. század eleje átmenetileg fellendülést hoz a helyi bányászatban. Ennek oka, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek pénzre volt szüksége az általa vezetett szabadságharchoz (1703-1711). A kincstár által folytatott kutatások eredményeként a XVIII. század második felében Telkibányán még termeltek ki (igaz kis mennyiségű) nemesércet.

A XIX. század viszont nagymértékű fejlődést hozott a település számára. Ez azonban már nem a bányászathoz vagy a nemesérchez, hanem a porcelánhoz kapcsolódik. 1825-ben itt jött létre hazánk első porcelángyára, melyet Széchenyi István barátja, Bretzenheim Ferdinánd herceg alapított. Az üzem egészen a XX. Század első évtizedének végéig működött. Ekkor azonban kénytelen volt bezárni kapuit, mégpedig elsősorban a hollóházi, valamint az egyre inkább elterjedő cseh és osztrák porcelán által keltett erős versenyhelyzet következtében. Az itt dolgozó munkások a közelben lévő Hollóházán kaptak munkát.

A II. Világháború után ismét felmerült a nemesércek kitermelésének ötlete, ám a szükséges vizsgálatok elvégzése után a szakértők gazdaságtalannak találták a helyi bányaművelést. Végül 1950 és 1960 között az Iparügyi Minisztérium megbízásából még egyszer nagymértékű kutatásba kezdtek Telkibányán, de a kutatások ekkor is negatív eredményt hoztak.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	524	bázis év
2017	518	98,85%
2018	507	97,88%
2019	518	102,17%
2020	549	105,98%
2021	569	103,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

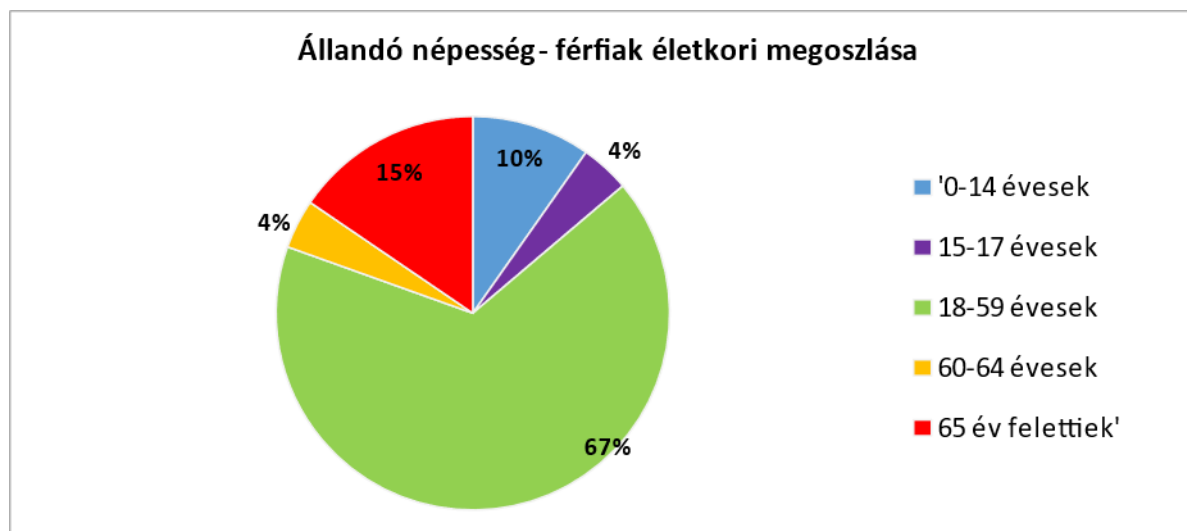

Telkibánya lakónépességének száma az elmúlt 5 évben összességében növekedett. 2016. évben 524 fő volt a lakónépesség száma, a 2021. évben pedig 569 fő.

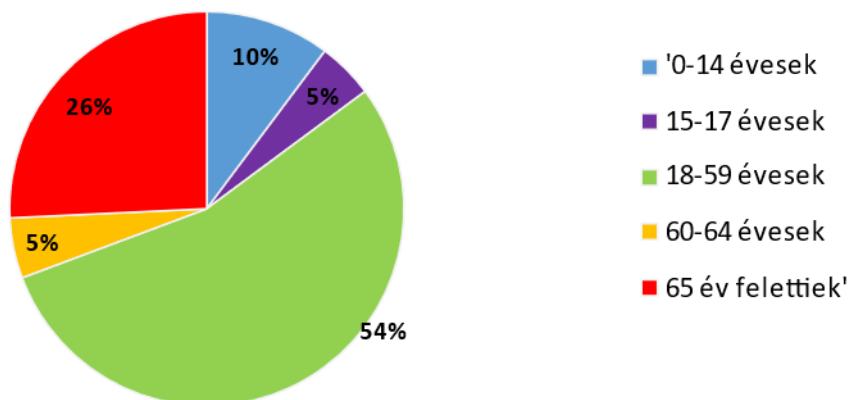
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	297	303	600	49,50%	50,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			11	1,83%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	29	31	60	4,83%	5,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	14	26	2,00%	2,33%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	198	165	363	33,00%	27,50%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	12	15	27	2,00%	2,50%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	46	78	124	7,67%	13,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

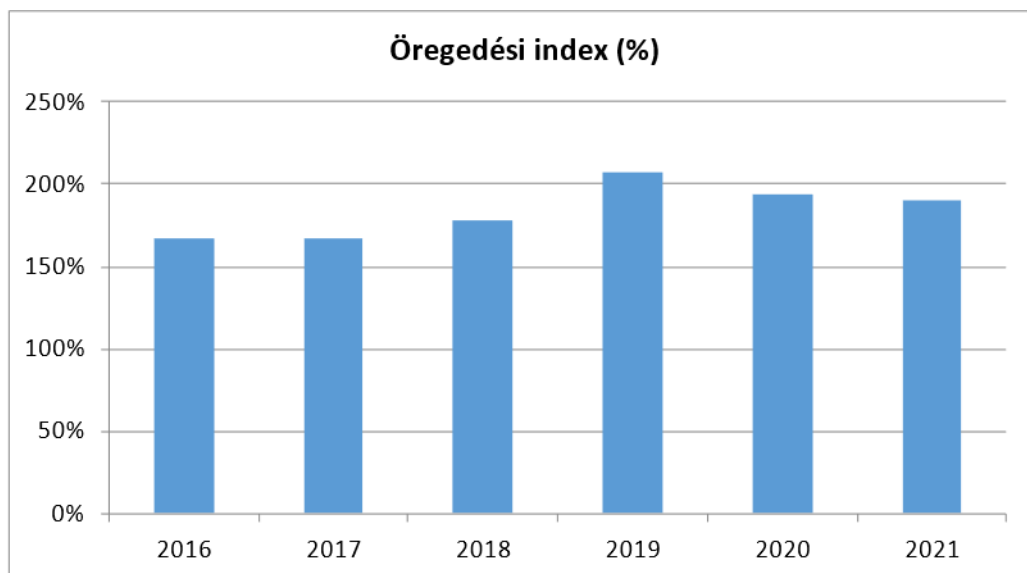

Az állandó lakónépesség 2019-ban 600 fő volt. Korosztálybeli megoszlásnál láthatjuk, hogy a 18-59 éves korosztály jelentős része az állandó lakosságnak. A férfiak száma magasabb, mint a nők száma. Jelentős a különbség a 18-59 évesek és a 65 év felettiekénél. Az 18-59 évesek körében 198 fő férfi, és 165 nő, míg a 65 év felettiek körében 78 fő nő, és csak 46 fő férfi található.

A harmadik legnépesebb korcsoport a kiskorú gyermek lakosok (60 fő).

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	127	76	167,11%
2017	122	73	167,12%
2018	123	69	178,26%
2019	124	60	206,67%
2020	124	64	193,75%
2021	120	63	190,48%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index táblázat azt jelzi, hogy 100 fő 14 alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az adatokból látható, hogy a település előregedő, ezért az esélyegyenlőségi tervnek fontos része az idősök problémáinak elemzése.

A gyermekvállalási hajlandóság emelkedése érdekében az önkormányzatnak továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítania a gyermekes családok és a nők esélyegyenlőségének biztosítására.

A vándorlási egyenleg az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-30,02
2017	-7,68
2018	-25,37
2019	33,17
2020	-5,62
2021	17,89

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázatból megállapítható, hogy a település esetében az elvándorlások száma az utóbbi években jelentősen csökkent, de azért jelen van a településen.

A település lakosságszámának (bevándorlás) növekedésével arányban csökken az elvándorlás.

A következőkben azt láthatjuk, hogy az országos statisztikával egybefüggően Telkibánya község esetében is beigazolódik, hogy az elmúlt öt évben a 65 év feletti állandó lakosok száma magasabb, mint a 0-14 éves korú lakosok száma. A vizsgált időszakban a 0 - 14 évesek száma folyamatos csökkenést mutat. A 65 év feletti állandó lakosok számát elemezve megfigyelhető, hogy a vizsgált időszakokban itt is csökkenést figyelhetünk meg. Az öregedési index folyamatosan 150 % feletti értéket mutat, amely a lakosság előregedési tendenciájának erősítését jelzi. Az utóbbi évek statisztikái szerint előregedő társadalmi szerkezet alakult ki. Mivel az öregek száma lényegesen meghaladja a fiatalok számát, így elmondható, hogy az idősök fokozott ellátására van szükség. Ez az állapot a járás és az országrész általános ismérve.

A természetes népmozgalom mellett a népességszámot a vándorlások is befolyásolják. A településen az elmúlt öt évet vizsgálva egyetlen egy évnél 2019. és 2021. éveknél volt pozitív az egyenleg a többi vizsgált évet tekintve negatív volt az egyenleg, vagyis az elvándorlás magasabb volt az odavándorlásnál. Az elvándorlás és az odavándorlás is változó, hol emelkedik, hol csökken. Az elvándorlások célpontja nagyobb városok, esetleg a megyeszékhely (Miskolc) és Budapest.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-9,38
2017	-5,76
2018	0,00
2019	-7,80
2020	-13,12
2021	-17,89

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ha visszatekintünk az előző évek adataira megállapíthatjuk, hogy 2016. évtől folyamatosan negatív volt a természetes szaporodás száma.

A születések és a halálozás aránya követi az országos trendet. Magasabb a halálozások száma, mint az adott évben a születéseké, mégis a lakosság növekedése figyelhető meg az elmúlt években történt betelepüléseknek köszönhetően.

A fiatalok megtartása a település jövőjének és fejlődésének fontos eleme. A település legfontosabb feladata a népességmegtartó képesség erősítése, az elvándorlás megakadályozása, mely alapot teremthet a jövőbeni fejlesztéseknek. A község népességmegtartó erejét meghatározó

módon a munkahelyteremtés, a foglalkoztatás bővítése tudja növelni. A település lakhatósága, a lakosok identitásérzetének nélkülözhetetlen eleme a közbiztonság és a társadalmi stabilitás.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Az esélyegyenlőségi program a feltétele annak, hogy a települési önkormányzat és annak jogi személyiséggel rendelkező társulása az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik. Az egyenlő bánásmód elveinek betartása ugyanakkor az Európai Unió és a hazai társadalom egyöntetű elvárása. Telkibánya Község Önkormányzata az elmúlt években is igyekezett folyamatosan érvényesíteni az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

A helyi esélyegyenlőségi programnak kiemelt figyelmet kell fordítania:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- a nevelés, oktatás területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- munkaerő-piaci szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására;
- a lakóhelyi szegregáció felszámolására;
- a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában.

Mindezt tesszük Magyarország Alaptörvényének II. cikkében foglaltakkal azonosulva azon meggyőződésből, „hogyan az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzatot élete fogantatásától védelem illeti meg”.

Értéknek tekintjük községünk polgárainak toleranciáját, szolidaritását, azt, hogy településünk nyitott és befogadó. Erre alapozva és építve úgy hisszük, hogy a hátrányok csökkentése és kialakulásuk megelőzése az érdekeltekkel és a tenni akarókkal összefogva képesek vagyunk.

Alapvető követelmény az esélyteremtő tevékenység, valamint ennek tervszerű dokumentálása a települési esélyegyenlőségi program kidolgozásával és megvalósításával. Mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges faktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Telkibánya Község Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás,
- és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket,
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzésértékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Fő célkitűzéseink:

- az esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése a különböző önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése,
- a megkülönböztetéstől mentes gondolkodás erősítése,
- az egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára:
 - időskorú személyek,
 - fogyatékkal élő emberek,
 - munkanélküli emberek,
 - munkába visszatérő személyek,
 - pályakezdő fiatalok,
 - nők és munkahelyen foglalkoztatott kisgyermekes szülők,
 - mélyszegénységben élők és roma származású emberek,

- alacsony iskolai végzettségű személyek.

Együttműködés és együttműködés összehangolása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében

- a közoktatási,
- a foglalkoztatási
- a közművelődési,
- a szociális,
- az egészségügyi, és más közszolgáltatási területen.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása

- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: (nemzetiségi törvény))
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikához:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- „Legyen jobb a gyermekeknek! Nemzeti Stratégia,
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia

EU 2020 stratégia

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzéseket tartalmaz:

- biztosítani kell, hogy a 20-63 évesek körében a foglalkoztatottsági arány elérje a 75 %-ot
- a szegénység és társadalmi kirekesztettség kockázatának kitett lakosok számának 25 %-os csökkentése, 20 millió ember kiemelése a szegénységből

- cél az iskolából kimaradók arányának 10 % alá csökkentése.

Nemzeti Reform Program

A 2017. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek jelentős hányada önálló stratégia, törvény, amelyeket megelőzőtt a törvényekben előírt társadalmi konzultáció, továbbá az uniós programokban szereplő intézkedések esetében az EU támogatások felhasználási eljárásrendjének megfelelően mind a tervezés, mind a kiválasztás folyamatában sor kerül társadalmi egyeztetésre. A gazdaságpolitika aktuális fő célja a termelékenység, a versenyképesség javítása. Az elmúlt időszak fő kormányzati intézkedései már alapvetően ezt a célt szolgálják: béremelés, adó- és járulékcsoökkentés, közfoglalkoztatás átalakítása, különböző iparfejlesztési és digitalizáció támogató programok, az oktatás és képzés az esélyeket megerősítővé, versenyképesebbé tétele, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A felzárkózás politika az új stratégiai és kormányzati keretek adta átfogó megközelítésmód, amely a szakpolitikák összehangolásával és komplex beavatkozásokkal kezeli az ország társadalmi kohézió szempontjából meghatározó szociális problémáit.

A felzárkózás politika célja, hogy

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya;
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átöröklésének tendenciái;
- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek;
- enyhüljenek a társadalmi és területi kizáródás jelenségei, folyamata;
- minél több embert hozzon abba a helyzetbe, hogy felelősséget tudjon vállalni saját sorsáért;
- a felzárkóztató programok teljesítményre ösztönözzenek és teljesítményt várjanak el.

„Egészséges Magyarországért 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia

A stratégia specifikus népegészségügyi célkitűzései:

- a) A születéskor várható, egészségben eltöltött életévek növelése 2020-ra (EU-átlag elérése 2022-re).
- b) A fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékének növelése.
- c) Egészségtudatos magatartás elősegítése, egyéni felelősségvállalás érvényesítése.
- d) A területi egészség-egyenlőtlenségek, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségek csökkentése.

„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolja, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

A törvény minden gyermekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. Másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége. Ez a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

A szegény gyermekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztes megélhetéshez.

Roma Integráció Évtizede Program

A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

A Stratégiai Tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) - illetve ezek metszete - alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek - köztük nagy arányban romák - valós társadalmi és gazdasági integrációját.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

A stratégia általános célja: az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, e korosztály társadalmi integrációjának elősegítése. A dokumentum kiemelt célként rögzíti egyebek mellett a kirekesztettség, kisodródás megakadályozását, az unió által deklarált célok átvételét, a magyarországi és a határon túli magyar fiatalok közötti kapcsolatok fejlesztését.

A stratégia speciális célokat is megfogalmaz, ezek között szerepel az ifjúsági korosztályok társadalmi, egyéni felelősségének fejlesztése, integrációjának segítése, a gyermekvállaláshoz szükséges feltételek, a munkavállalás, otthonteremtés elősegítése.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi program a településünk területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Bár az egyenlő bánásmód megsértése más hátrányos védett csoportok esetében is megfigyelhető jelenség, a fogyatékos személyek, a nők és a romák esetében a hátrányos helyzettel és szegénységgel is erőteljesen összefüggő jelenségekről van szó. Az esélyegyenlőségi helyzetelemzés és intézkedések kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportjainak a **romákat, a nőket és a fogyatékos személyeket** tekinti. A helyzetelemzéshez és az intézkedések megtervezéséhez elsősorban tehát a nőkre (lányokra), a romákra és a fogyatékos emberekre vonatkozó adatokat és információkat gyűjtöttük össze, illetve elemeztük, és az ő lehetőségeiket, helyzetüket javító programot dolgoztunk ki. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a különböző településeken további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az

esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok körét a helyi sajátosságokra reagálva – *az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve* – bővítettük.

Az Ebktv. 31. §-a szerint:

„31. § (1) A község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata (a továbbiakban: települési önkormányzat) ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

(2) A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a *hátrányos helyzetű társadalmi csoportok* – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

(3) A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

(4) A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását, illetve a (2) bekezdésben meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.”

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet.

A program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá azon alábbi helyi önkormányzati rendeleteket, amelyek a település szociálisan hátrányos helyzetű lakossága problémáinak enyhítésére szolgálnak:

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-étől hatályba lépő) rendelkezik.

○ Az önkormányzatunk a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – *törvény keretei között* – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás.

A demográfiai változások, a foglalkoztatás növelése, a képesség és képességbeli hiányosságok orvoslása, a vállalkozások versenyképességének javítása csak a társadalmi szolidaritás erősítésével, a társadalom megújuló képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el. Az a fontos, hogy Telkibányán továbbra is erősödjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, a sport és szórakozási lehetőségek területén is.

A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos személy a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

A munkanélküli lakosság ellátása érdekében továbbra is kiemelt feladatként kezeli a település vezetése a közfoglalkoztatás szervezését.

Védett tulajdonságok (Ebktv. 8. §)

- neme
- faji hovatartozása
- bőrszíne
- állampolgársága

- nemzetisége
- nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása
- anyanyelve
- fogyatékosága
- egészségi állapota
- vallási vagy világnézeti meggyőződése
- politikai vagy más véleménye
- családi állapota
- egyszülős család (anyasága/terhessége vagy apasága)
- szexuális irányultsága
- életkora
- társadalmi származása
- vagyoni helyzete
- foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának
- részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama
- érdekképviselőhöz való tartozása egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (továbbiakban együtt: tulajdonsága) szerint.

Az egyenlő bánásmód megsértésének esetei (Ebkvtv.)

- közvetlen hátrányos megkülönböztetés
- közvetett hátrányos megkülönböztetés zaklatás
- jogellenes elkülönítés megtorlás

A HEP végrehajtása során mérvadó alapelvek:

A prevenció elve: a társadalomnak mindent meg kell tennie a fogyatékoságot okozó balesetek és betegségek megelőzése érdekében.

- *A normalizáció elve:* minden fogyatékos személy számára olyan életminták és hétköznapi életfeltételek váljanak elérhetővé, melyek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legteljesebb mértékben megfelelnek.

- *Az önrendelkezés elve:* a fogyatékos emberek képességeik és lehetőségeik keretein belül szabadon rendelkeznek életük alakításáról. Az önállóság kiterjed a személyes mozgás, az idő, a tulajdon feletti önrendelkezésre.
- *A hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az előnyben részesítés kötelezettségének elve:* a fogyatékos személy nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben, rá nézve sérelmes elbírálásban, kirekesztésben, fogyatékosága miatt nem lehet korlátozott a más emberek számára elérhető közjavakhoz való hozzáférésben. Miután az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaiikkal - *állapotukból fakadóan* - kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy előnyben részesüljenek.
- *A rehabilitáció elve:* a fogyatékos embereket képessé kell tenni arra, hogy érdemi erőfeszítéseket tehessenek állapotuk és képességeik javítására, vagy azok romlásának megállítására, lassítására. A fogyatékos személyek és a közszolgálati intézmények kölcsönös garanciákat tartalmazó rehabilitációs szerződéseket kössenek, egyéni rehabilitációs tervek készítsenek.
- *Az integráció elve:* a fogyatékos emberek kapcsolatot tarthassanak fenn más emberekkel és a társadalmi, gazdasági intézmények széles körével.

A program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2021. (IX. 30.) önkormányzati rendeletet, amely a település szociálisan hátrányos helyzetű lakossága problémáinak enyhítésére szolgál.

Szociális ellátások:

Telkibánya Község Önkormányzata a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2021. (IX. 30.) önkormányzati rendelete alapján a következő szociális pénzbeli és természetbeni ellátásokat biztosítja a településen élő rászorultak részére:

- rendkívüli települési támogatás
- települési támogatás – elhunyt eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként,
- települési támogatás – óvodakezdési, iskolakezdési támogatás,
- települési támogatás – nehéz anyagi helyzet esetén,
- szociális étkeztetés,
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj.

Rendkívüli települési támogatás

A képviselő-testület rendkívüli települési támogatást nyújt az átmeneti jelleggel létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő családok és személyek részére, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át.

Rendkívüli élethelyzetnek kell tekinteni különösen, ha a kérelmező

- a) családját elemi csapás érte,
- b) közlekedési balesetben vagy bűncselekmény sértettjeként súlyos, maradandó egészségkárosodással járó sérülést szenved,
- c) egyéb hirtelen bekövetkező, előre nem várt családi tragédia (különösen betegség, haláleset) elszenvedője,
- d) bűncselekmény sértettjeként anyagi segítségre szorul,
- e) tartós kórházi kezelésre szorul,
- f) a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához segítségre szorul,
- g) gyermek iskoláztatáshoz támogatásra szorul.

Létfenntartási gondnak kell tekinteni, ha a kérelmező:

- a) megélhetése valamilyen előre nem látható esemény bekövetkezése során, igazolt módon veszélyeztetve van,
- b) olyan - kérelmezőnek fel nem róható okból bekövetkezett - váratlan anyagi kiadás jelentkezik, amely veszélyezteti létfenntartásának biztosítását.

Települési támogatás - Temetési támogatás

A polgármester az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként települési temetési támogatás állapít meg annak a személynek, aki az elhunyt személy eltemettetéséről gondoskodott, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át.

Települési támogatás – Óvodalátogatási, iskolalátogatási támogatás

A polgármester települési támogatást állapít meg az óvodai nevelési év kezdéséhez, alapfokú vagy középfokú köznevelési intézményben nappali tagozaton tanuló gyermek beiskolázásához, valamint

a felsőfokú oktatásban nappali tagozaton résztvevő fiatal felnőttek félévkezdéséhez a gyermeket, fiatal felnőttet nevelő szülő részére, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 650 %-át.

Települési támogatás - nehéz anyagi helyzet esetén

A polgármester települési támogatást állapít meg annak a személynek, aki átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került, amely veszélyezteti a személy, vagy a családja megélhetésének biztonságát, illetve az életkörülményeire tekintettel támogatásra szorul, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének tizenötszörösét.

A települési támogatás természetbeni ellátás formájában (például: tüzelőanyag, élelmiszer stb.) is biztosítható.

Szociális étkeztetés

A szociálisan rászorultak étkeztetése keretében annak a szociálisan rászorult személynek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, aki azt önmaga, illetve eltartottjai részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képes biztosítani, különösen

a) kora /60. életévét betöltötte/,

b) egészségi állapota:

ba) egészségkárosodása legalább kismértékű mértékű 10 %,

bb) fogyatékosági támogatásban részesül,

c) hajléktalansága miatt, továbbá

d) jövedelemmel nem rendelkező egyedülálló, akinek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

A Képviselő-testület a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében ösztöndíj állapít meg annak a pályázatát határidőben benyújtó és a benyújtás időpontjában a településen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező pályázónak, aki megfelel a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatra vonatkozó Általános Szerződési Feltételekben meghatározott előírásoknak.

Az ösztöndíjra való jogosultság megállapítása szempontjából szociálisan rászorulóknak kell tekinteni azt a pályázót, akinek az egy háztartásban élők egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének tízszeresét.

A fenti szociális ellátásokon kívül Telkibánya Község Önkormányzata szociális célú tűzifa támogatást biztosít a szociálisan rászorultak részére külön önkormányzati rendelet alapján, valamint biztosítja az intézményi gyermekétkeztetést az óvodások részére, a szünidei gyermekétkeztetést és 2021. év nyaratól falugondnoki szolgálatot működtet.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebtv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a**

köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi esélyegyenlőségi program az alábbi dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal kapcsolódik:

- Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2021. (IX. 30.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályairól.
- Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2017. (VII.28.) önkormányzati rendelete a településfejlesztési és településrendezési dokumentumok, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézmények partnerségi egyeztetésének szabályairól.
- Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2017. (IV.26.) önkormányzati rendelete az egészségügyi alapellátások körzeteinek kialakításáról.
- Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális célú tűzifa támogatás helyi szabályairól szóló mindenkor önkormányzati rendelete,
- Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének az önkormányzat költségvetéséről szóló mindenkor hatályos önkormányzati rendelete,
- Helyi Építési Szabályzat.

Az Ebktv. 63. § (2) bekezdésében foglaltak alapján gondoskodni kell arról, hogy a Telkibánya Község Települési Esélyegyenlőségi Programja, valamint a Telkibánya Község Önkormányzata által készített fejlesztési tervek, programok és egyéb dokumentumok és koncepciók összhangban legyenek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Telkibánya Község Önkormányzata tagja az Abaúj-Hegyközi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A társulás abból a célból jött létre, hogy a kistérség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, és az önkormányzatok együttműködésükkel minél

teljesebben, forrásaik célszerű optimális felhasználásával biztosítsák a mind magasabb szinti ellátást és szolgáltatást.

Telkibánya Község Önkormányzata az Abaúj-Hegyközi Többcélú Kistérségi Társulás útján látja el a gyermekjóléti szolgáltatással, a házi segítségnyújtással és gondozással, a családsegítéssel kapcsolatos feladatokat.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A releváns adatokat a „2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum tartalmazza. A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Telkibánya Község Önkormányzata által szolgáltatott adatok, a településen tett személyes látogatások alkalmával gyűjtött anyagok és az elektronikus média Telkibányával foglalkozó oldalai is hasznos információkkal szolgáltak. Felhasználtuk az ágazati beszámolók megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Természetesen azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs és nem is lehet, ott a 2011.évi népszámlálás adataiból indultunk ki. 2017. év adatai hiányosak több területen.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy helyzetükön önerőből változtassanak.

A magyarországi romák kétségkívül az ország legkiszolgáltatottabb társadalmi csoportjai közé tartoznak. A mintegy 6-700 ezres roma népesség négyötöde él létminimum alatt, többségük társadalmi és fizikai értelemben is szegregált, vagy szegregálódó településeken, településrészekben.

Lakáskörülményeik évtizedekre vannak a magyarországi átlagtól, oktatási és munkaerő-piaci esélyeik jóval alacsonyabbak a nem romákénál, egészségügyi helyzetük katasztrofális. A romák helyzetét pusztán a fenti jellemzőkkel meghatározni – az őket körül ölelő társadalmi előítéletek hatásának számbavétele nélkül – pontosan mégsem lehet. A szociális létbizonytalanság mellett a kirekesztettség jellemző a legtöbb romára. Közös jellemzője, és e két jellemző együtthatója a kilátástalan élethelyzet. Az egyre erősödő társadalmi feszültségek és az ezzel párhuzamosan megszorodó radikális és szélsőséges megnyilvánulások is mutatják, a roma lakosság társadalmi integrációja ma sürgetőbb feladat, mint valaha. A helyzettel történő őszinte, közhelymentes szembenézés, valamint a felelős döntéshozatal is kiemelt feladat. A romák széleskörű társadalmi kirekesztődésének erősödése az etnikai feszültségek kezelhetetlen mértékű kiéleződéséhez vezethet, egyszersmind súlyosan visszavetheti a település és az egész ország gazdasági teljesítőképességét.

Gyakori tévhit, hogy a romák (érdemtelenül) túltámogatottak, ezzel szemben kutatások igazolják, hogy sem a helyi, sem az országos hatáskörű különböző fejlesztési programokban nincs kellő mértékben reprezentálva a roma lakosság, sőt a célzottan romáknak szánt források is sokszor alacsony határfokkal érik el a célcsoportot. A helyi esélyegyenlőségi program éppen abban segíthet, hogy megmutassa milyen eszközök egymásra építésével lehetséges valódi eredményeket elérni akár anélkül, hogy arra jelentős külön forrást biztosítanának. A települési önkormányzatnak esélyegyenlőségi programja tervezésekor nem csak arra kell ügyelnie, hogy miként javítsa célprogramokkal, vagy többségi programokba történő integrálásuk révén a romák lakhatási, oktatási, szociális és egészségügyi helyzetét: olyan beavatkozásokat szükséges terveznie, amelyek egyszersmind oldják a romák kirekesztettségét is. Nem elég tehát például betonúttal ellátni a „roma telepet”, szükség van a szegregációból történő kitörés útjainak megkönnyítésére is. Még a legjobban előkészített programok sem fogják elérni hatásukat, ha maguk a romák nem kapcsolódnak be a programok előkészítésétől a végrehajtásig minden szinten.

A romák helyzetének vizsgálatakor óhatatlanul felmerülő alapprobléma, hogy hivatalos etnikai adatok nem, vagy csak korlátozott mértékben állnak rendelkezésre.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezethet. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci

esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember roma. Az viszont kijelenthető, hogy a romák élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.

*Az Szocvtv. 33. §-ában foglaltak szerint:

„(1) Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)–c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

(1a) Az aktív korúak ellátása tekintetében – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

(1b) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben az egészségkárosodott személy egészségkárosodásának mértékét, az egészségkárosodás felülvizsgálatának szükségességét,

valamint a felülvizsgálat szükségessége esetén annak időpontját az eljáró hatóság szakkérdésként megvizsgálja.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs. Az aktív korúak ellátása tekintetében fogyasztási egység a családtagoknak a családon belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszáma, ahol

a) az első nagykorú családtag arányszáma 1,0, azzal, hogy a gyermekét egyedülállóként nevelő szülő arányszáma 0,2-vel növekszik,

b) a házas- vagy élettárs arányszáma 0,9,

c) az első és második gyermek arányszáma gyermekenként 0,8,

d) minden további gyermek arányszáma gyermekenként 0,7,

e) a fogyatékos gyermek arányszáma 1,0, azzal, hogy a fogyatékos gyermeket a c) és d) pont alkalmazásánál figyelmen kívül kell hagyni, továbbá ahol

f) az a) és b) pontok szerinti arányszám 0,2-vel növekszik, ha a személy fogyatékosági támogatásban részesül.

(3) Az (1) bekezdés f) és g) pontja szerinti előzetes együttműködés időtartamának számításánál az aktív korúak ellátásának megállapítására irányuló kérelmet benyújtó személy által ezen időtartam alatt folytatott keresőtevékenység időtartamát is figyelembe kell venni.

(4) Az aktív korúak ellátására való jogosultság

a) az (1) bekezdés d) pontjában foglalt esetben az Ft. alapján folyósított álláskeresési ellátás időtartamának kimerítésétől,

b) az (1) bekezdés e) pontjában foglalt esetben a keresőtevékenység megszűnésétől,

c) az (1) bekezdés g) pontja szerinti rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

(4a) Amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultságot az Ft. szerinti álláskeresési ellátás kimerítésétől számított 30 napon belül benyújtott kérelem alapján állapítják meg, az ellátásra való jogosultság kezdő napja az álláskeresési ellátás kimerítését követő nap.

(5) Aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak egy személy jogosult.

(6) Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, míg a másik személy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás feltételeinek felel meg.

(7) Az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása során nincs helye a sommás eljárás alkalmazásának.

(8) Az aktív korúak ellátására vonatkozó rendelkezések alkalmazásában az uniós rendeletek alapján külföldi szerv által folyósított álláskeresési ellátás az Ft. szerinti álláskeresési ellátással egy tekintet alá esik.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. § (1) bekezdése szerint: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

(5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő végleges határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

(6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló végleges határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek:

A szegénységben élő, hátrányos helyzetű gyerekek felzárkóztatása a szülők bevonásával történik. A hátrányos helyzetű családok gondozásában a gyermekeket veszélyeztető helyzetek kialakulásának megelőzésében, megszüntetésében, az együttműködés megszervezésében kitüntetett szerepe van a gyermekjóléti szolgálatnak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma folyamatosan növekszik.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján járó ellátásokon felül további kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételeire válnak jogosulttá.

Hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Étkeztetés: Bölcsődében, óvodában és a nappali rendszerű oktatás 1-8. évfolyamán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknek az étkezés ingyenes.

Tankönyvellátás: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók ingyen kapnak tankönyvet.

Oktatás: a nevelési-oktatási intézmény gondoskodik a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáról.

Művészetoktatás: a hátrányos helyzetű gyermekek az alapfokú művészetoktatásban térítési díjat nem fizetnek.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók támogatási formái:

Kötelező óvodai felvétel: a kötelező felvételt biztosít az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvételére, ha az a harmadik életévét betöltötte.

Iskolaválasztás: az általános iskola feladatainak ellátása keretében a felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben részesíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket.

Oktatás: minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére az oktatásban való részvétel, beleértve az első alapfokú művészetoktatásban való részvételt is.

Útravaló ösztöndíjprogram: az ösztöndíj pályázat útján nyerhető el.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A hátrányos helyzetben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz, ezért nyári étkeztetés keretében ezt az önkormányzat biztosítja.

Szembetűnő, hogy a roma lakosság körében nagyon magas a gyermekek aránya, míg ez az arány a település összlakosságán belül kevésbé mondható el. A tapasztalatok szerint a roma gyermekek identitás tudata gyenge, nagy része nem ismeri a roma kultúrát, hagyományokat.

A roma háztartások többségében több család, generáció él együtt.

A roma emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Tapasztalataink szerint a munkanélküliség fő oka az alacsony iskolázottság, az ebből adódó motivációs problémák, és a társadalmi előítélet jelenléte. Tapasztalataink szerint a roma nők iskolai végzettsége és foglalkoztatottsági szintje alacsonyabb, mint a roma férfiaké.

A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény. A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez

tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Egy százaléknál is kevesebb roma tanul ma a hazai egyetemeken és főiskolákon a legfrissebb adatok szerint. A legfeljebb érettségizett romák aránya is mindössze csak 3,2 százalék a népcsoporton belül, szakmunkás-bizonyítványig 16,6 százalékuk jut el. A roma népesség 80,2 százaléka legfeljebb 8 általánossal, vagy azzal sem rendelkezik. A foglalkoztatási adataik ennek megfelelőek: miközben 1987-ben még 62 százalékuknak volt állandó munkája, addig 1994-ben már csak 22,6 százaléknak, és ez még tovább csökkent 2003-ra, amikor a munkaképes korú cigányoknak már csak 21 százaléka rendelkezett munkahellyel. Azok a romák, akik az 1990-es évek elején voltak kisgyerekek, ma már egyetemre járhatnának, vagy éppen adófizető munkavállalók lehetnének.

Ahhoz, hogy a gazdasági fejlődést ne akadályozza a tudás, a szakképzettség és a készségek hiánya, **versenyképes munkaerőre** van szükség. A tudásalapú társadalom kihívásainak való megfelelés az ismeretek, a készségek és alkalmazkodóképességének folyamatos fejlesztését kívánja meg, amit az egész életen át tartó tanulás kereteinek kialakítása biztosíthat. Ehhez javítani kell az oktatás és képzés minőségét, erősíteni kell az oktatás és a gazdaság közötti kapcsolatokat, és biztosítani kell a versenyképes tudás és készségek megszerzését. A munkaerő egészségi állapota szintén kulcseleme a versenyképességnek.

A **társadalmi beilleszkedés elősegítésének**, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés megelőzésének és leküzdésének fontos eszköze a munkaerő-piaci részvétel, a foglalkoztatás. Ahhoz, hogy mindenkinek esélye legyen a munkaerőpiacon való részvételre, a foglalkoztatás, az oktatás és képzés, valamint a szociális szolgáltatások területén egyaránt erőfeszítéseket kell tenni a kirekesztés megelőzésére. A hátrányos helyzetű emberek – *a roma népesség, a hátrányos helyzetű térségben élők, a fogyatékkal élők* – helyzetének javításához az oktatási lehetőségekhez, a szociális szolgáltatásokhoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférhetőség tekintetében tapasztalható regionális különbségek csökkentése is szükséges.

Minden embernek megvolt/van az egyéni arculata a teljesítőképességét illetően. A rossz kedélyállapot, a céltalanság és a remény elvesztése legalább olyan veszélyes, mint egy halálösszecsapás is válható ragályos betegség. Az állam-szocialista gazdasági struktúrák lebontása, **a mindenkire kiterjedő állami gondoskodás** megszűnése, a képességek, készségek és tudásformák piaci

leértékelése nagyon sok ember - *közte a cigány kisebbség többségét* - a teljes leszakadás, a reménytelenség helyzetébe sodorták⁴⁰. A munkalehetőség elvesztése az adósságcsapdát, a lakhatás elvesztésének veszélyét, a társadalomból, a munkamegosztásból való kiszorulást, az ebből adódó emberi együttműködési, érintkezési kapcsolatok drasztikus felszámolását, a szociális válságot is jelentette.

Ma Magyarországon, a tanulás, a minőségi oktatáshoz való hozzáférés a felemelkedés szinte kizárólagos útja azok számára, akik az elmúlt években, a gazdasági átalakulás veszteseivé váltak. Az esélyteremtés tehát morális kötelesség is.

Mivel nem lehet regisztrálni a romákat, így számadatunk nincs, ezért becslések és körülbelüli adatok állnak rendelkezésünkre, illetve korábbi mérésekből tudunk csak kiindulni. Nincs abszolút igazság, a halak a víz felett, az emberek a víz alatt nem jutnak levegőhöz. A cigányok azok közé kerültek, akik elvesztették korábbi, alacsony szinten meglévő létbiztonságukat. A korábban „megszerzett” alacsony végzettség sem a többségi akarat kényszere volt, hanem ez a példakép öröklődött.

Az 2001. évi magyarországi népszámlálás adatai szerint 442 739 fő, vagyis a lakosság 4%- a vallotta magát valamelyik hivatalosan elismert nemzetiséghez tartozónak. Magyarországon 13 törvényben elismert nemzetiség él, ezek között 12 nemzeti kisebbség, illetve 1 etnikai kisebbség, a cigányság. Magyarország nemzetiségei: bolgárok, cigányok/romák, görögök, horvátok, lengyelek, németek, örmények, románok, ruszinok, szerbek, szlovákok, szlovének, ukránok.

A romák helyzetének megismerésére vonatkozó információk ügyében a kistérségben lévő a Cigány Kisebbségi Önkormányzatok foglalmazták meg a véleményeiket. Nagyobb támogatást nem kapnak az önkormányzatoktól – *elmondásuk szerint* -, így ők sem tudják a hozzájuk forduló romákat segíteni céljaik elérésében. Két fő tevékenységet tudnak megvalósítani általában a szegényes költségvetésből, melynek egyike az ételosztás, a másik ruhaosztás.

- Kiállítják a roma hovatartozást igazoló okiratot, amivel a tanulók ösztöndíjra tudnak pályázni.
- A kistérségben élő romák között vannak olyanok, akik korábban még nem láttak maguk előtt olyan mintát, amit érdemes lett volna követniük, igazán még nem is tudtak asszimilálódni. „Igaz legtöbb kisgyermek tiszta és rendes ruhában jár, azzal nincs probléma, de a tanulás fontosságát még nagyon sokan nem ismerték fel. A szülők hozzáállásán nagyon sokat kellene változtatni, mert igazán ők felelnek gyermekeik fejlődéséért. A kistérségben lakó roma családok között sokan nem

viszik gyermekeiket óvodába a kis csoporttól kezdve. Sajnos sokan az utolsó évben íratják be óvodás korú gyerekeiket, mert ekkor már kötelező.”

- A tanórán kívüli foglalkozásokkal versenyképesebbé, színvonalasabbá teszik az oktatást. Az intézményekben színvonalas oktatásban részesülnek a nebulók.

- A szülők oldaláról nagymértékben érzékelhető a diszkrimináció. Sajnos a sztereotípiákat nagyon nehezen lehet megváltoztatni. A roma szülők között is vannak olyanok, amelyek gyermekeik tanulmányait nem követik figyelemmel. Erősebb az érdeklődés az alsóbb osztályokban. Ott még tud a szülő segíteni és ezt többen meg is teszik. A szülői értekezletekre, illetve a fogadóórákra sajnos nem rendszeresen járnak, de ahol van IPR-s program, ott a program keretében negyedévente szöveges értékelést kapnak gyermekeikről.

- Ha az oktatástól eltávolodva a munkavállalást nézzük, akkor tapasztalható, hogy a munka lehetősége nagyon korlátozott a dolgozni akaró romák számára, így jelentős részük munkanélküli segílyt vesz igénybe.

A legnagyobb gondot a felnőtt romáknál a végzettség hiánya jelenti. A felnőtteket nem lehet és nem is akarják meggyőzni a szakmák erejéről, hogy jobb életet, magasabb egzisztenciát tudnak így családjuknak biztosítani.

A település sikeresen pályázott 2018-ban a VP6-7.2.1-7.4.1.3-17 „A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztésére, a helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése, közétkeztetés fejlesztése” pályázatára.

2017. szeptemberében a Telkibányai Református Egyházközség nyert pályázatot az EFOP-1.2.2-15- Ifjúsági programok támogatására, melynek célja a kevésbé fejlett régiókban élő 15-29 éves fiatalok (és családjaik) társadalmi integrációjának elősegítése, képességeik kibontakoztatása, közösségi aktivitásuk erősítése, az önkéntesség népszerűsítése a helyi igényeknek megfelelően megvalósított tevékenységek révén. Ennek megfelelően a mi projektünk célja a helyi és környékbeli fiatal korosztály részére és aktív részvételével rendszeresen megvalósuló értékközpontú és értékteremtő programsorozatok, rendezvények, képzések megvalósítása és önkéntes akciók támogatása, amelyek hozzájárulnak új helyi ifjúsági közösségek létrejöttéhez és a meglévők megerősítéséhez, ifjúsági közösségi kezdeményezések megvalósulásához, továbbá az önkéntesség népszerűsítésével és gyakorlásával célunk elősegíteni a fiatalok társadalmi részvételének növelését.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek. Okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottság hiányok mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Településünkre vonatkozóan nem készült pontos felmérés a mélyszegénységben élők számáról.

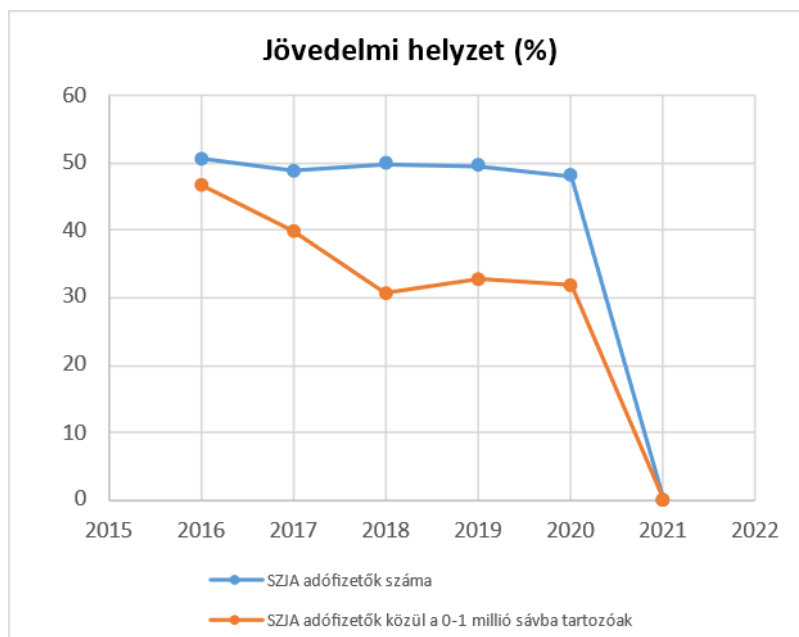
A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb.

A lakosság pénzeszközökbe, értékpapírba fektetett megtakarításairól nincs adat.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	50,58	46,73
2017	48,84	39,86
2018	49,83	30,64
2019	49,50	32,66
2020	48,06	31,88
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényben (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A Mötv. 15. §-a szerint a helyi önkormányzat a feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személyek feladatellátásba történő bevonását. A helyi önkormányzat az Ftt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai követelményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A település szociális és foglalkoztatási helyzete szoros összefüggésben van társadalmi mutatószámaival, hiszen, ha kevés a munkahely, rosszak a foglalkoztatási feltételek a fiatalok nagyobb valószínűséggel elvándorolnak, de ugyanez befolyásolja szociális helyzetét is, hiszen a magas és tartós munkanélküliség miatt több lesz a segélyben részesülők száma, a lakosság szegényedik.

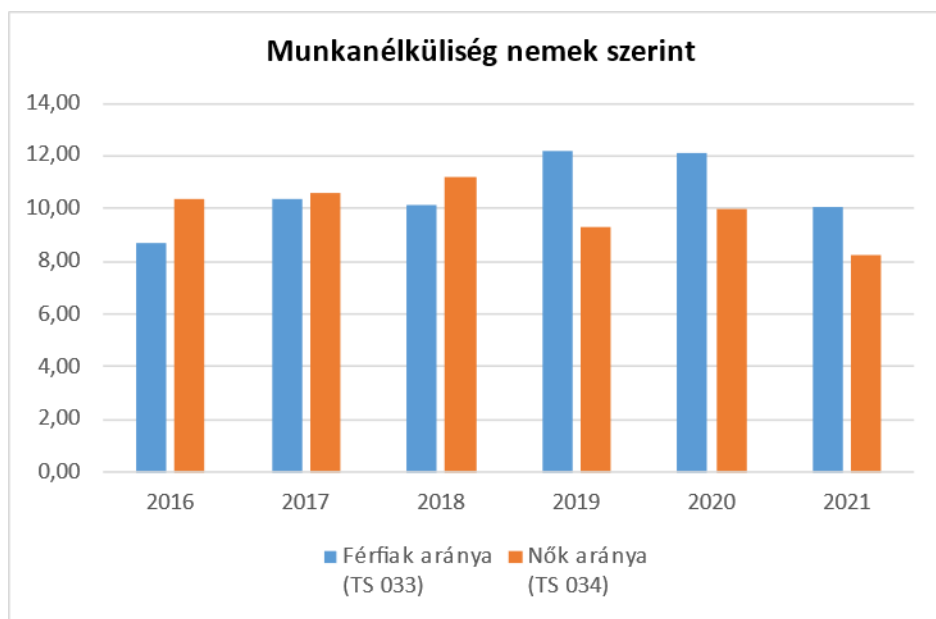
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Korábban megállapításra került, hogy magas a munkanélküliség a településen, illetőleg ezen belül nagyon magas a tartós munkanélküliek aránya. A munkanélküliek száma csökkentésének egyik lehetséges formája, hogy az önkormányzat a közfoglalkoztatásban rejlő lehetőséget maximálisan kihasználja, és a közfoglalkoztatásban alkalmazhatók számát növeli. Ha figyelembe vesszük az elmúlt 10 évet, megfigyelhetjük, hogy míg 2013-2016. év között a nyilvántartott álláskeresők száma minden évben 8-17 % között mozgott, addig 2016-2021 év között 9-11 %-os ez az arány. A nemek arányáról elmondható, hogy a férfiak száma 2019. és 2020. évben magasabb volt, míg a nők száma 2018. évben volt magasabb. Összességében a munkanélküli férfiak aránya magasabb a nők arányától.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

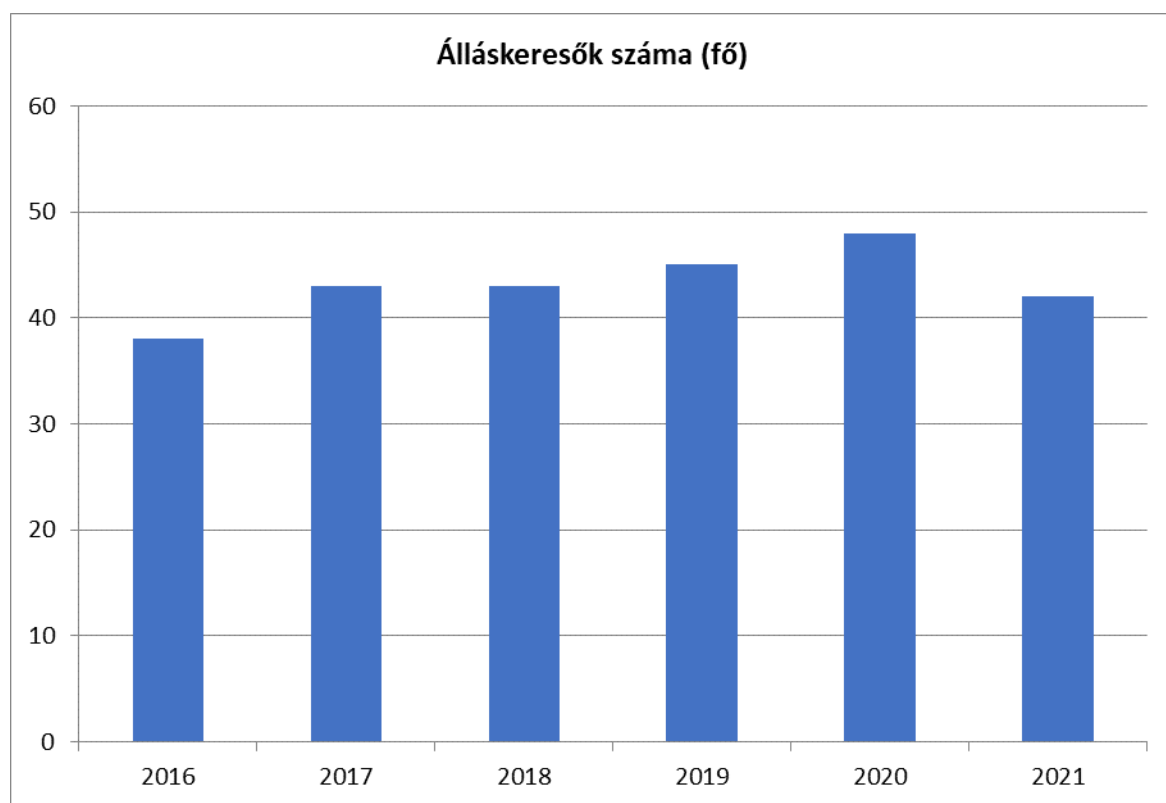
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	8,72	10,33	9,53%
2017	10,36	10,58	10,47%
2018	10,14	11,23	10,69%
2019	12,16	9,28	10,72%
2020	12,07	10,00	11,04%
2021	10,08	8,26	9,17%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	38	43	43	45	48	42
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	4,00	5,00	3,00	1,00	0,00	2,00
	%	10,53%	11,63%	6,98%	2,22%	0,00%	4,76%
21-25 év (TS 038)	Fő	4,00	3,00	3,00	4,00	6,00	3,00
	%	10,53%	6,98%	6,98%	8,89%	12,50%	7,14%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	3,00	5,00	4,00	3,00	3,00
	%	7,89%	6,98%	11,63%	8,89%	6,25%	7,14%
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	1,00	0,00	1,00	5,00	1,00
	%	2,63%	2,33%	0,00%	2,22%	10,42%	2,38%
36-40 év (TS 041)	Fő	5,00	4,00	5,00	7,00	3,00	3,00
	%	13,16%	9,30%	11,63%	15,56%	6,25%	7,14%
41-45 év (TS 042)	Fő	4,00	7,00	4,00	5,00	8,00	6,00
	%	10,53%	16,28%	9,30%	11,11%	16,67%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	6,00	6,00	6,00	10,00	6,00	9,00
	%	15,79%	13,95%	13,95%	22,22%	12,50%	21,43%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	3,00	6,00	4,00	8,00	5,00
	%	5,26%	6,98%	13,95%	8,89%	16,67%	11,90%
56-60 év (TS 045)	Fő	5,00	6,00	5,00	4,00	5,00	4,00
	%	13,16%	13,95%	11,63%	8,89%	10,42%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	5,00	6,00	5,00	4,00	6,00
	%	10,53%	11,63%	13,95%	11,11%	8,33%	14,29%

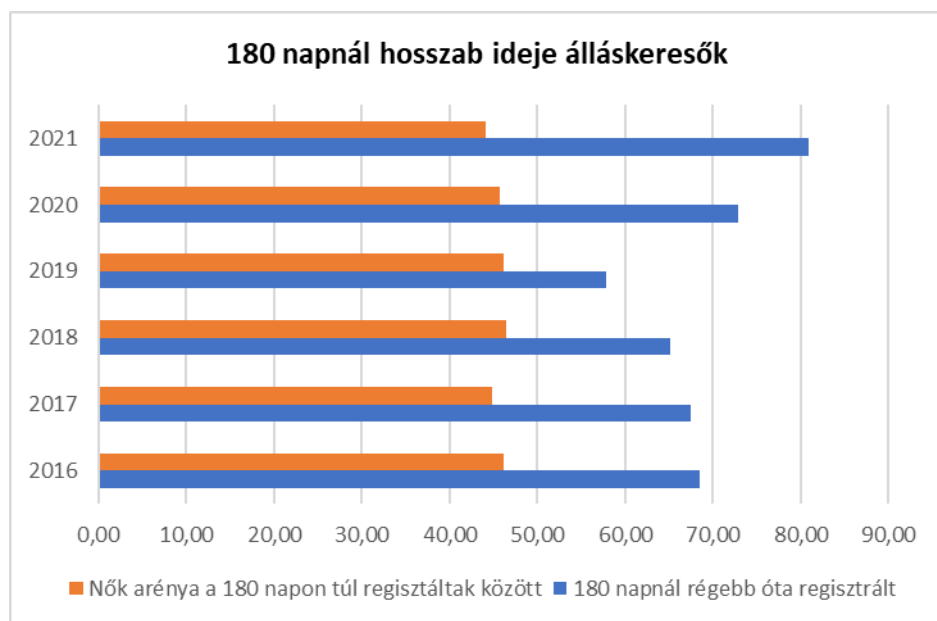
A település szociális és foglalkoztatási helyzete szoros összefüggésben van társadalmi mutatószámaival, hiszen, ha kevés a munkahely, rosszak a foglalkoztatási feltételek a fiatalok nagyobb valószínűséggel elvándorolnak, de ugyanez befolyásolja szociális helyzetét is, hiszen a magas és tartós munkanélküliség miatt több lesz a segélyben részesülők száma, a lakosság szegényedik.

A munkanélküliség okozta egzisztenciális, mentális és egészségügyi problémák, pedig növekvő mértékben megjelennek a gyermekjóléti és szociális alapellátás területén is.

**3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje
nyilvántartott álláskeresők aránya**

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	68,42	46,15
2017	67,44	44,83
2018	65,12	46,43
2019	57,78	46,15
2020	72,92	45,71
2021	80,95	44,12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

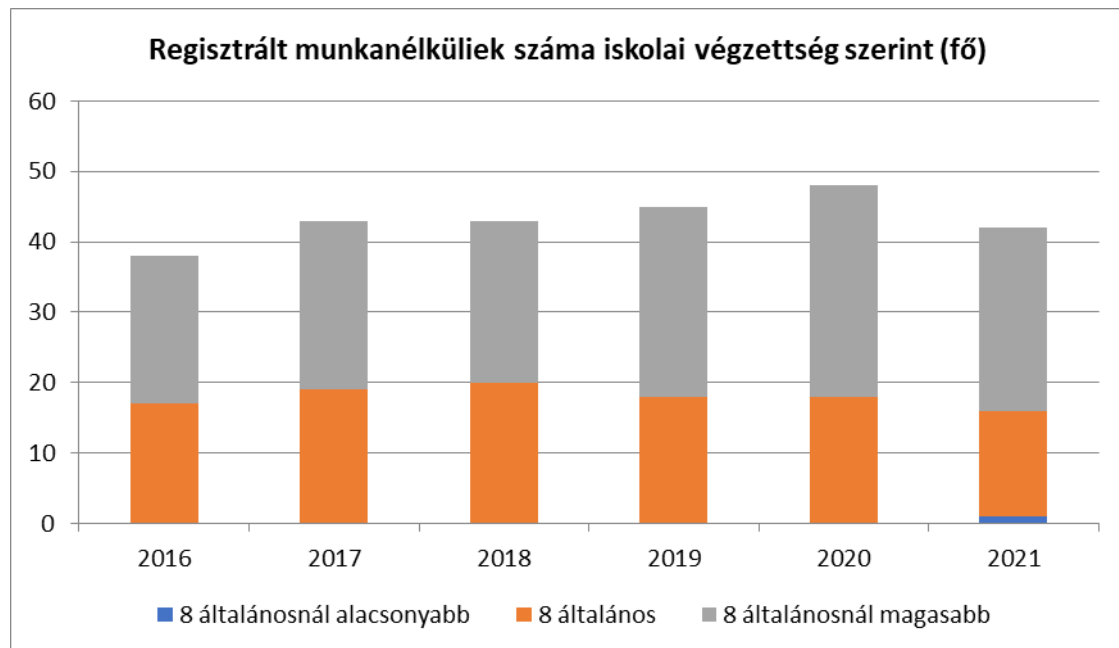

A 3.2.3. táblázat adatai szerint a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt években nőtt a férfiak körében és csökkent a nőket illetően. Ugyanakkor, mivel az éves és a nemenkénti az érték változó, határozottan magas a településen azon munkanélküliek száma, akik tartós, tehát 180 napnál régebb óta nem tudnak elhelyezkedni a munkaerőpiacon.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	38	0	0,00%	17	44,74%	21	55,26%
2017	43	0	0,00%	19	44,19%	24	55,81%
2018	43	0	0,00%	20	46,51%	23	53,49%
2019	45	0	0,00%	18	40,00%	27	60,00%
2020	48	0	0,00%	18	37,50%	30	62,50%
2021	42	1	2,38%	15	35,71%	26	61,90%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az iskolai végzettség, szakképzettség kiemelt szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is kiemelésre kerül. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek.

Természetesen a munkaerőpiac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma is véges, így megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez.

Az alapvégzettséget vizsgálva megállapítható, hogy a regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők körében az általános iskolai végzettség és a 8 általánosnál magasabb végzettség a jellemző.

Az álláskeresők között az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma a legalacsonyabb, ezt követi az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, majd a legmagasabb a 8 általános iskolánál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya.

c) közfoglalkoztatás közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatás olyan speciális munkaviszony, amelynek célja, hogy a munkavállalók bekerüljenek, illetve visszasikerüljenek a munkavállalók világába. Átmeneti lehetőséget biztosíthatunk a munkára azok számára, akik az álláskeresőseben hosszú távon nem jártak eredménnyel.

Ezen munkák leginkább a szakképesítést nem igénylő, kisegítő vagy segédmunkás munkakör betöltését jelenti. Törekszünk arra, hogy közfoglalkoztatottat alkalmazzunk, ahol csak lehet. A magas munkanélküliségi ráta csökkentéséhez járulhat hozzá az önkormányzat is, ezért a lehetőségek maximális kihasználására kell törekednünk és növelni a közfoglalkoztatottak számát.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként melyek azok a természetes személyek, akik foglalkoztathatóak. A fent említett törvény taxatív felsorolja azt is, ki lehet közfoglalkoztató:

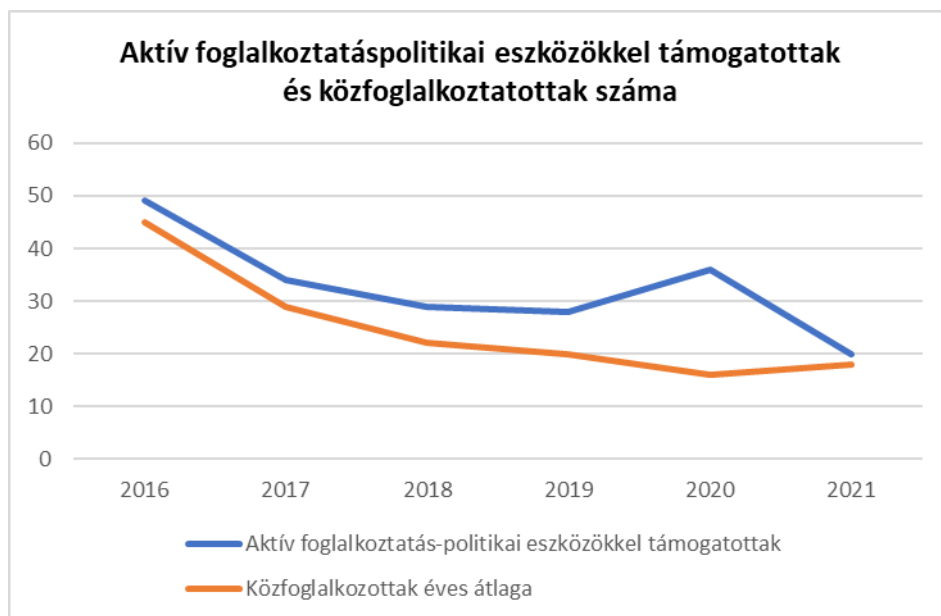
A közfoglalkoztatási támogatások típusai:

- rövid időtartamú foglalkoztatás támogatása
- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása
- országos közfoglalkoztatási program támogatása
- start munkaprogram támogatása
- közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás
- vállalkozás részére foglalkoztatás helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesült személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez a társadalombiztosítási és nyugellátásra (táppénzt, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járulékkerhek.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	49	45
2017	34	29
2018	29	22
2019	28	20
2020	36	16
2021	20	18

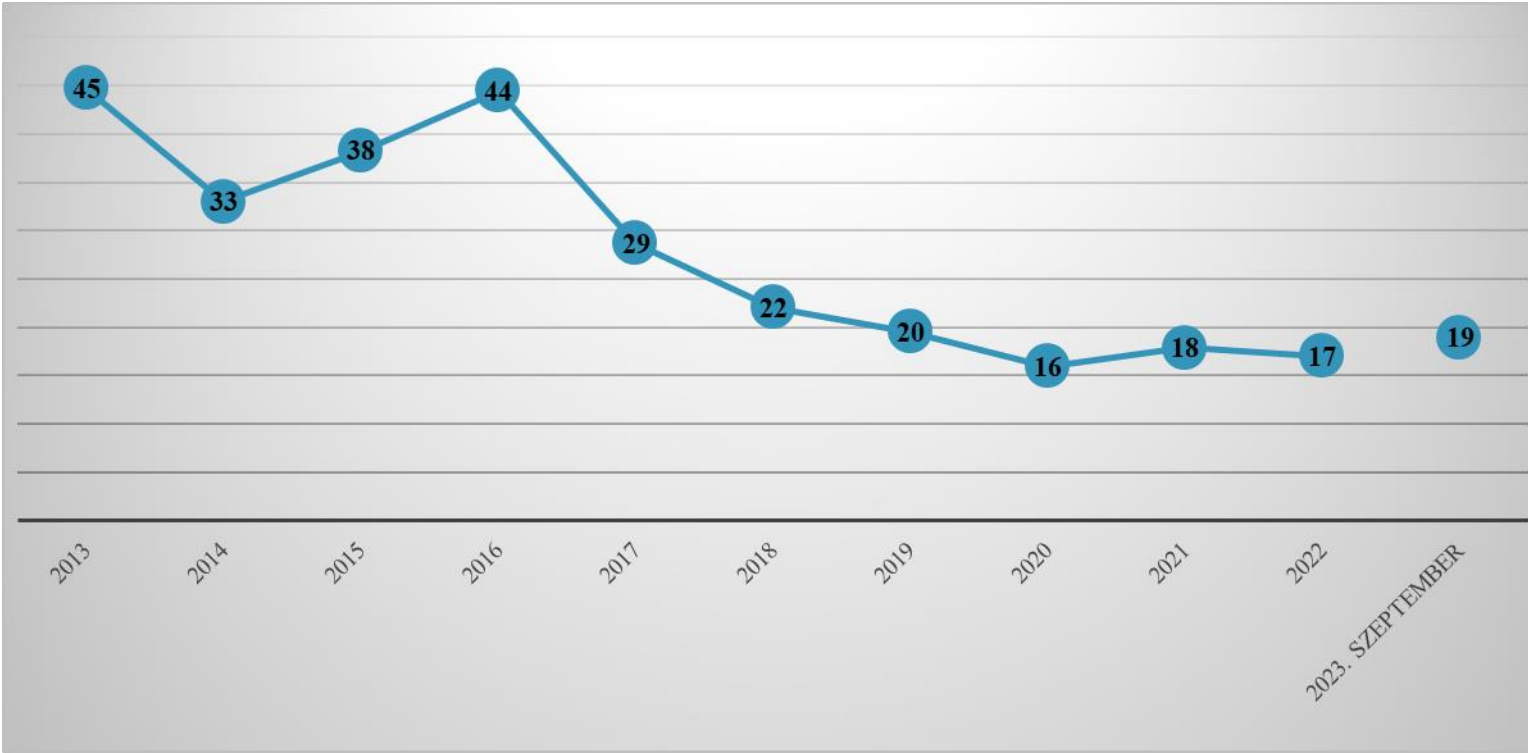
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

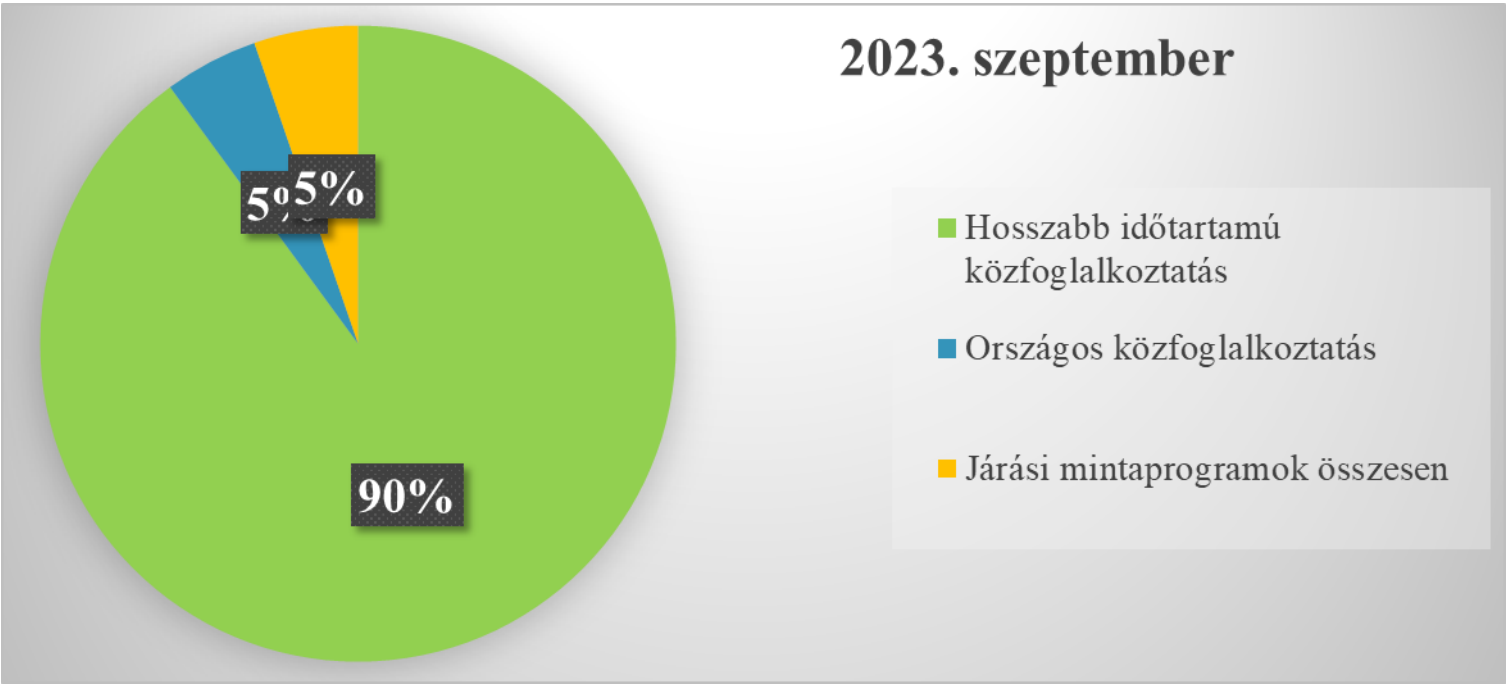
A közfoglalkoztatási jogviszony alapján a közfoglalkoztatott jogosultságot szerez a társadalombiztosítási és nyugellátásra (táppénzt, nyugdíj). Ennek megfelelően – a munkabérhez hasonlóan – a közfoglalkoztatási bér után is meg kell fizetni a munkáltatói terheket, valamint a közfoglalkoztatott bruttó béréből is levonásra kerülnek az adó- és járuléktérhek. Az alábbi tájékoztató jellegű adatokat a <http://kozfoglalkoztatasi.bm.hu/> oldalról töltöttük le.

Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma *						
Telkibánya Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegye Gönci járás	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	22	18	18	15	15	15
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	6	4	2	1	1	1
Járási startmunka mintaprogram	1	0	0	0	2	2
-- Mezőgazdasági mintaprogram	0	0	0	0	0	0
-- Helyi sajátosságokra épülő mintaprogram	0	0	0	0	1	1
--Egyéb startmunka mintaprogram	0	0	0	0	0	0
--Szociális jellegű mintaprogram	1	0	0	0	1	1
--Magas hozzáadott értékű program	0	0	0	0	0	0
Mindösszesen	29	22	20	16	18	17
Közfoglalkoztatási mutató	8,4%	6,4%	5,8%	4,6%	4,7%	4,2%
Nyilvántartott álláskereső száma, fő	42	42	40	49	41	44
Tartós álláskereső száma, fő	18	21	21	23	22	25
Aktív korúak ellátásában (FHT és RSZS) részesülő álláskereső száma, fő	12	8	13	19	15	15
Nyilvántartott álláskereső relatív mutatója	12,3%	12,3%	12,0%	14,0%	10,6%	10,7%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma,	343	344	336	349	383	405

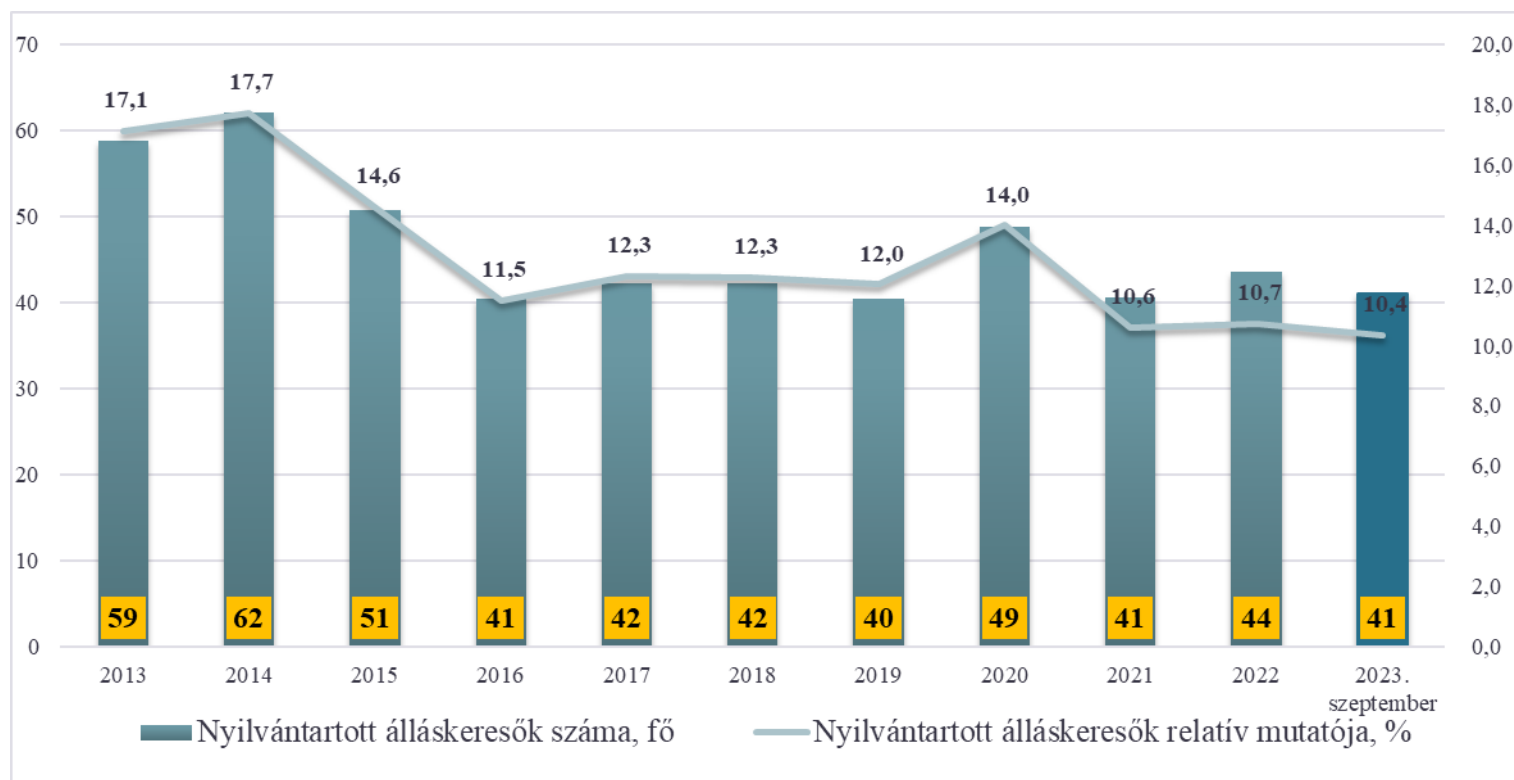
Közfoglalkoztatottak éves átlagos létszámának alakulása Telkibánya településen, fő

Közfoglalkoztatottak átlagos létszámának alakulása TELKIBÁNYA településen típusonként, fő

Nyilvántartott álláskeresők éves átlagos zárónapi létszámának alakulása TELKIBÁNYA településen

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

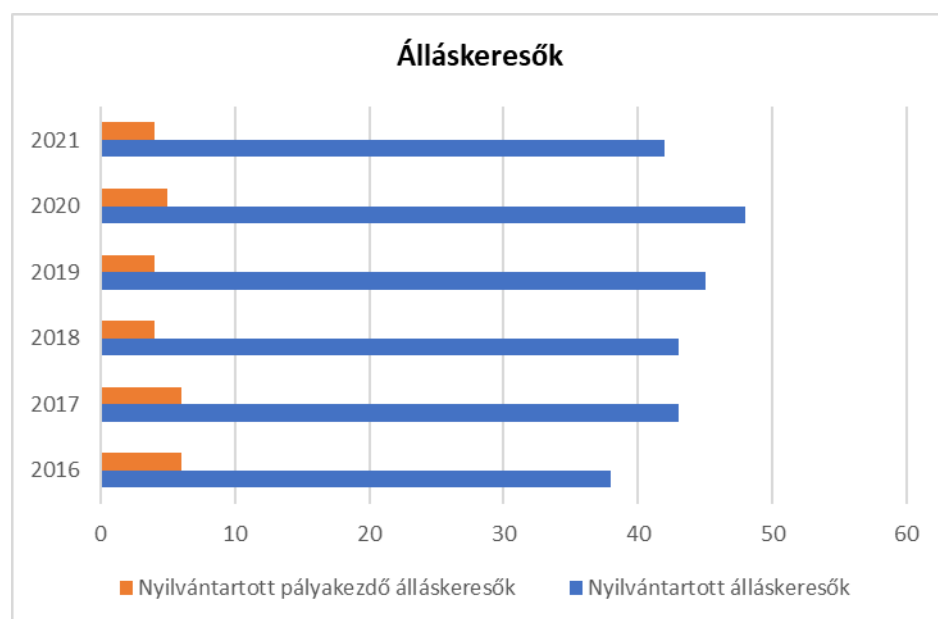
A munkahelyteremtésben a település elhelyezkedése hátrányt jelenthet. A megyeszékhely településünkötől 76 km távolságra található, a 3-as számú főút 25 km távolságra érhető el. Vasúton nem megközelíthető a település, a távolsági buszok reggeli órákban, illetve délután közlekednek. A település zárt, hegyi település lévén munkavállalás szempontjából hátrányos helyzetben van. Ami szerencsésnek mondható a településsel kapcsolatban az az elhelyezkedése. Gyönyörű környezetben található, mely lehetőséget ad turisztikai vállalkozásoknak. Sokan a településen a turisztikai szolgáltatásokból élnek.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településünkön nincsenek.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	38	6
2017	43	6
2018	43	4
2019	45	4
2020	48	5
2021	42	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy településünkön élnek pályakezdő nyilvántartott álláskereső, de a nyilvántartott álláskereső számához képest csekély %-ot képviselnek.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A településtől 15 km-re fekvő Gönc városában a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Gönci Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztálya a rendelkezésére álló éves tanfolyami lehetőségek szerint hirdeti meg a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő átképzéseket, tanfolyamokat, az első munkahely megszerzésére, illetve munkatapasztalat szerzés elősegítésére.

A munkaerő-piaci szolgáltatásokon belül a felnőttképzéseket a Munkaügyi Kirendeltség koordinálja. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására irányul.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők számát az aktív korúak ellátásában részesülők számának felhasználásával tudtuk megbecsülni. Az önkormányzat elsősorban az aktív korúak ellátásában, ezen belül is a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket alkalmazza a közfoglalkoztatás keretében intézményeiben, illetve a település bel- és külterületének tisztán tartására.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló [2003. évi CXXV. törvény](#) összesen húszféle diszkriminációra okot adó tulajdonságot sorol fel. Ilyen például a faji hovatartozás, egészségi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, foglalkoztatási jogviszonynak vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonynak részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, vagy épp a nemi identitás.

A törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport.

Településünkön hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nem valósul meg.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

Településünkön a digitális ismeretek megszerzésére nincs lehetőség.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokat és az álláskeresőik számára elérhető támogatásokat.

A törvénymódosítás értelmében 2015. január 1-től a szociális terület is jelentős változásokon ment át, ezzel összhangban az önkormányzati rendelet is módosításra került.

Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai egyértelműen elváltak egymástól, és átalakult a finanszírozás rendszere.

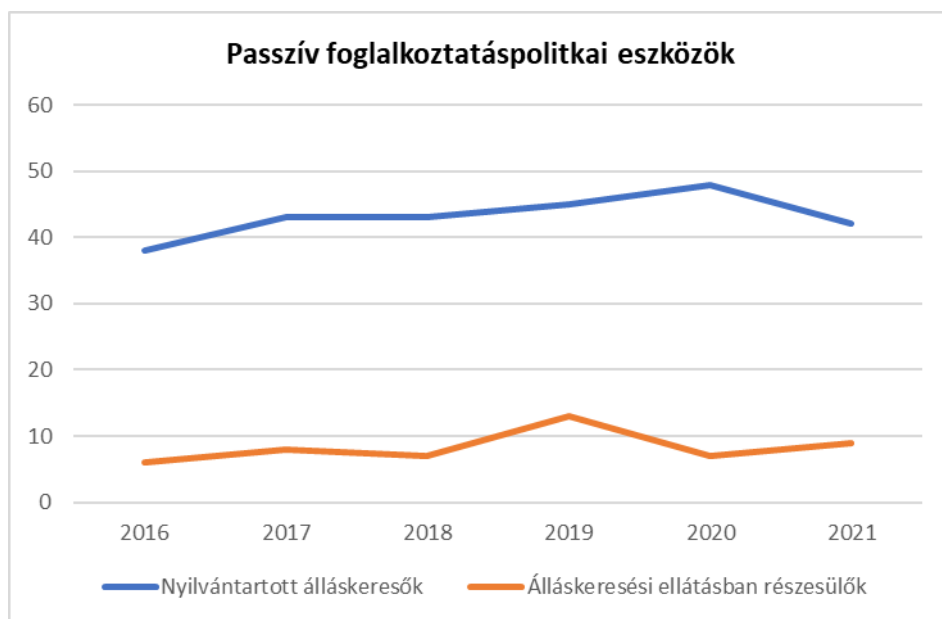
Valamennyi jövedelemkompenzáló támogatás, így a korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátásával kapcsolatban kétféle ellátástípus állapítható meg, egyrészt a foglalkozást helyettesítő támogatás, másrészt az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez utóbbi a megszűnő rendszeres szociális segély helyébe lép). Járási hatáskörben maradt az időskorúak járadéka, az ápolási díj, a közgyógyellátások, valamint az egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság.

Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások állapíthatóak meg, melyek egységesen „települési támogatás” elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis-, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett segélyek.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	38	11,84%	6	15,79%
2017	43	13,31%	8	18,60%
2018	43	13,65%	7	16,28%
2019	45	13,47%	13	28,89%
2020	48	13,30%	7	14,58%
2021	42	10,88%	9	21,43%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen álláskeresői ellátásban részesülők száma nem számottevő. Az elmúlt években a 6-13 fő nyilvántartott álláskereső részesült álláskeresői ellátásban.

Az 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról 25. § (1) Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap - a 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresősi ellátásra jogosultak aránya 2019. évben volt a legmagasabb.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás:

Az aktív korúak ellátásán belül, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosultak száma a lakosság szociális és foglalkoztatási helyzetének egyik indikátora. Jelzi, hogy hányan élnek a településen olyanok, akik munkanélküliként már nem jogosultak álláskeresősi támogatásra, s megélhetésük más módon sem biztosított, vagyis családjukban az egy fogyasztási egységre (családon belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszám) jutó jövedelmük nem haladja meg a nyugdíjminimum 90%-át (2023. évben 28.500.-Ft.), és vagyonuk nincs.

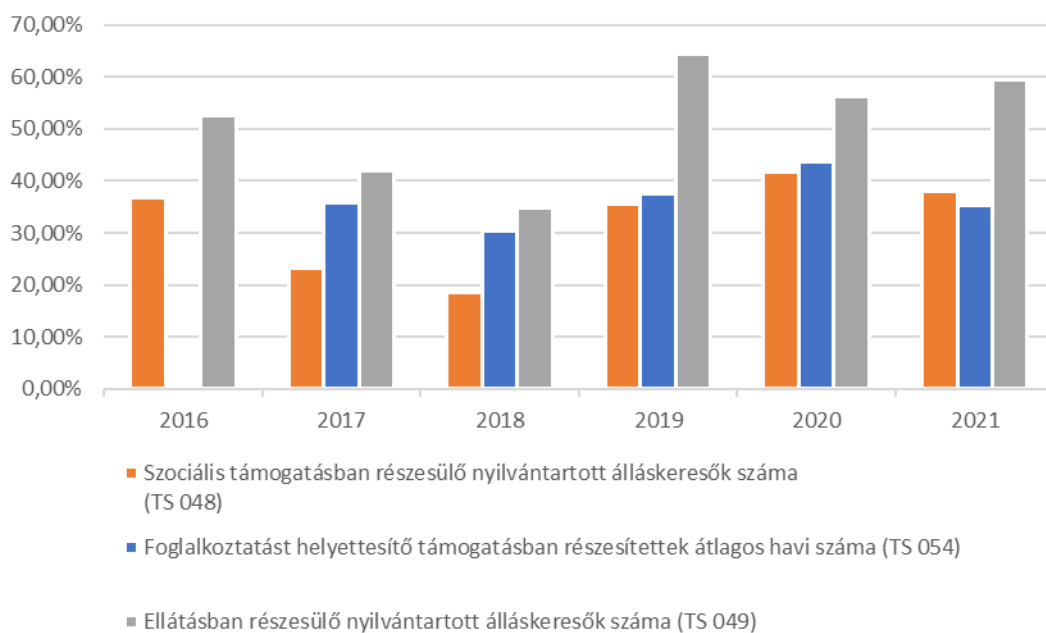
A támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. A jogosultság fennállása alatt minden támogatottnak legalább 30 nap jogviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre több módon nyílik lehetősége az ellátottnak: nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet végez, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	14	36,84%	n.a.	-	20	52,63%
2017	10	23,26%	15	35,74%	18	41,86%
2018	8	18,60%	13	30,49%	15	34,88%
2019	16	35,56%	17	37,51%	29	64,44%
2020	20	41,67%	21	43,75%	27	56,25%
2021	16	38,10%	15	35,36%	25	59,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	1
2018	1
2019	1
2020	2
2021	2

Forrás: TeIR, KSH

A támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. A jogosultság fennállása alatt minden támogatottnak legalább 30 nap jogviszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre több módon nyílik lehetősége az ellátottnak: nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatottként létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat, munkaerő-piaci programban vesz részt, közérdekű önkéntes tevékenységet végez, vagy közfoglalkoztatásban vesz részt.

Az FHT-ra jogosult személy köteles a munkaügyi hatósággal együttműködni és közfoglalkoztatásban részt venni. A közfoglalkoztatásra határozott idejű munkaviszonyt kell létesíteni.

A munkavégzés ideje alatt az FHT-t nem kerül folyósításra, de a közfoglalkoztatott személy aktív korúak ellátására való jogosultsága fennáll.

Felülvizsgálat során, aki a 30 nap jogviszonyt nem tudja igazolni, annak az FHT-ra való jogosultsága megszűnik. Ismételten támogatás csak akkor állapítható meg – az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén –, ha a jogosultság megszüntetésének időpontját követően ismételten teljesíti a szociális törvényben foglalt feltételek valamelyikét. A jogosultság megszüntetését megelőzően teljesített együttműködés a megelőző együttműködés időtartamának számításánál nem vehető figyelembe.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskereső támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

Telkibánya Község Önkormányzata a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályairól szóló 7/2021. (IX. 30.) önkormányzati rendeletben szabályozott települési támogatásokkal segíti a szociálisan hátrányos helyzetű lakosság megélhetését:

- rendkívüli települési támogatás
- települési támogatás – elhunyt eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként,
- települési támogatás – óvodakezdési, iskolakezdési támogatás,
- települési támogatás – nehéz anyagi helyzet esetén,
- szociális étkeztetés,
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj.

Rendkívüli települési támogatás

A képviselő-testület rendkívüli települési támogatást nyújt az átmeneti jelleggel létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő családok és személyek részére, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át.

Rendkívüli élethelyzetnek kell tekinteni különösen, ha a kérelmező

- a) családját elemi csapás érte,
- b) közlekedési balesetben vagy bűncselekmény sértettjeként súlyos, maradandó egészségkárosodással járó sérülést szenved,
- c) egyéb hirtelen bekövetkező, előre nem várt családi tragédia (különösen betegség, haláleset) elszenvedője,
- d) bűncselekmény sértettjeként anyagi segítségre szorul,
- e) tartós kórházi kezelésre szorul,
- f) a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához segítségre szorul,
- g) gyermek iskoláztatáshoz támogatásra szorul.

Létfenntartási gondnak kell tekinteni, ha a kérelmező:

- a) megélhetése valamilyen előre nem látható esemény bekövetkezése során, igazolt módon veszélyeztetve van,
- b) olyan - kérelmezőnek fel nem róható okból bekövetkezett - váratlan anyagi kiadás jelentkezik, amely veszélyezteteti létfenntartásának biztosítását.

Települési támogatás - Temetési támogatás

A polgármester az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként települési temetési támogatás állapít meg annak a személynek, aki az elhunyt személy eltemettetéséről gondoskodott, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át.

Települési támogatás – Óvodai támogatási, iskolai támogatási támogatás

A polgármester települési támogatást állapít meg az óvodai nevelési év kezdséhez, alapfokú vagy középfokú köznevelési intézményben nappali tagozaton tanuló gyermek beiskolázásához, valamint a felsőfokú oktatásban nappali tagozaton résztvevő fiatal felnőttek félévkezdéséhez a gyermeket, fiatal felnőttet nevelő szülő részére, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 650 %-át.

Települési támogatás - nehéz anyagi helyzet esetén

A polgármester települési támogatást állapít meg annak a személynek, aki átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került, amely veszélyezteti a személy, vagy a családja megélhetésének biztonságát, illetve az életkörülményeire tekintettel támogatásra szorul, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének tizenötszörösét.

A települési támogatás természetbeni ellátás formájában (például: tüzelőanyag, élelmiszer stb.) is biztosítható.

Szociális étkeztetés

A szociálisan rászorultak étkeztetése keretében annak a szociálisan rászorult személynek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, aki azt önmaga, illetve eltartottjai részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képes biztosítani, különösen

- a) kora /60. életévét betöltötte/,
- b) egészségi állapota:
 - ba) egészségkárosodása legalább kismértékű mértékű 10 %,
 - bb) fogyatékossgai támogatásban részesül,
- c) hajléktalansága miatt, továbbá

d) jövedelemmel nem rendelkező egyedülálló, akinek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

A fenti szociális ellátásokon kívül Telkibánya Község Önkormányzata szociális célú tűzifa támogatást biztosít a szociálisan rászorultak részére külön önkormányzati rendelet alapján.

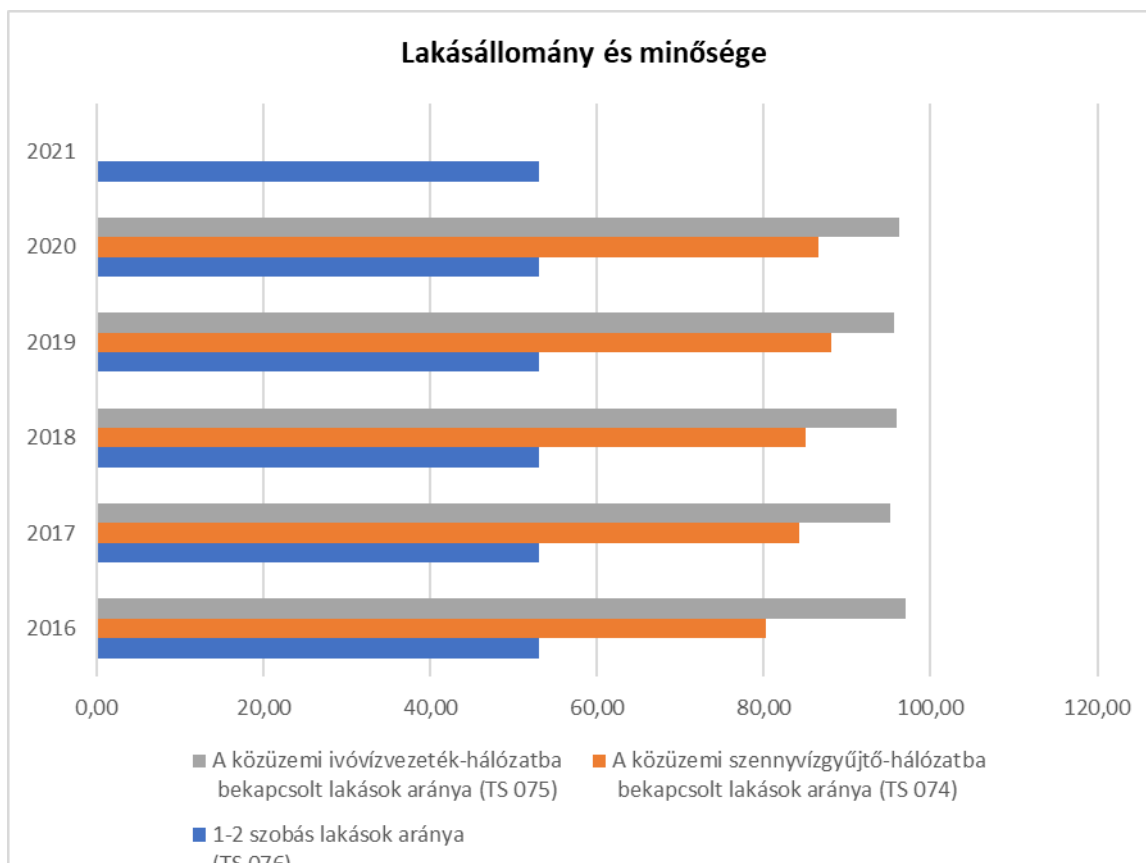
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	369	0	0,00	53,12	80,22	97,02
2017	369	0	0,00	53,12	84,28	95,12
2018	369	0	0,00	53,12	85,09	95,93
2019	370	1	2,70	52,97	88,11	95,68
2020	370	0	0,00	52,97	86,49	96,22
2021	370	0	0,00	52,97	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány *opcionális (önkormányzati adatok)*

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	369	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	369	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	369	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	370	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	370	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	370	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Mint a mellékelt táblázatból is jól látható: Telkibánya település nem rendelkezik egyetlen önkormányzati tulajdonban lévő bérlakással sem.

b) szociális lakhatás

Szociális bérlakás nincs településünkön. Az önkormányzati törvény a lakás és helyiség gazdálkodást az alapfeladatok között rögzíti. Ezen törvény szól az önkormányzatok hajléktalanság megelőzésének és a rehabilitációs kötelezettségeinek teljesítéséről is, amely 2013. január 1-től lépett érvénybe. A rendszerváltás óta csökkenő önkormányzati és állami bérlakás állomány csökkenés figyelhető meg.

A privatizációval egy időben a közüzemi díjak is megemelkedtek, a munkanélküliség emelkedésével a lakhatási gondok felerősödtek. Ezen váratlan krízishelyzetekre fel kell készülni és a nehéz sorsú családok gondjainak megoldására komoly hangsúlyt kell fektetni.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra nem használt ingatlanok sem találhatók a településen.

d) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	109
2018	n.a.	288
2019	n.a.	23
2020	n.a.	124
2021	n.a.	533

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Telkibánya Község Önkormányzata nem biztosít külön lakhatási támogatást.

e) eladósodottság

A privatizációval egy időben a közüzemi díjak is megemelkedtek, a munkanélküliség emelkedésével a lakhatási gondok felerősödtek. Ezen váratlan krízishelyzetekre fel kell készülni és a nehéz sorsú családok gondjainak megoldására komoly hangsúlyt kell fektetni.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Védendő fogyasztói kérelmet nyújthat be a villamos energia szolgáltatónál, illetve a gázszolgáltatónál, aki a jogszabályban meghatározott ellátásban részesül és tartozása van a szolgáltató felé. Ez alapján részletfizetést vagy fizetési halasztást kaphat.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nem található külterületen és nem lakóövezetben elhelyezkedő ingatlan.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Telkibánya település elsősorban idegenforgalmi szempontból kiemelt település, a település különös figyelmet a településképre, illetve arra, hogy az itt élő, állandó lakosság jól érezze a településen magát, megtalálhatóak legyenek a jobb közérzet megteremtését szolgáló szolgáltatások.

Fentieknek megfelelően a településen az elmúlt 25 évben nem található elkülönült lakókörnyezetben élő közösség, sem szegregátum, nincs hajléktalanság, a település teljes infrastrukturális kiépítettséggel rendelkezik (víz-, szennyvízhálózat, szélessávú internet, kábeltévé, telefon, szervezett lakossági kommunális hulladék szállítás, általános iskola, óvoda, orvosi ellátás stb.)

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A településen az elmúlt 25 évben nem található elkülönült lakókörnyezetben élő közösség, sem szegregátum, nincs hajléktalanság.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A településen szegregátumok elkülönülése nem figyelhető meg. A lakosság ilyen irányú tagozódása településünkön nem jellemző.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen az elmúlt 25 évben nem található elkülönült lakókörnyezetben élő közösség, sem szegregátum, nincs hajléktalanság.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 4. pontja az önkormányzatok számára kötelezően ellátandó feladatként írja elő az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik. Településünkön az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés stabil, kiépült rendszerben működik, mindenki számára könnyen hozzáférhető.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátás, fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz, valamint a prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés biztosított térségi szinten belül. Településünkön az alap- és szakellátásokhoz való

hozzáférés nem biztosított, a településtől 35 km-re található a Sátoraljaújhelyi Erzsébet Kórház, 40 km távolságra található Encs város alap- és szakellátó központja.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	81	15,98
2018	0	0	0	0	91	22,37
2019	0	0	0	0	82	18,04
2020	0	0	0	0	72	18,00
2021	0	0	0	0	69	13,16

Forrás: TelR, KSH Tstar

Telkibánya község a házi orvosi, a házi gyermekorvosi ellátás tekintetében a Gönci házi orvosi és gyermekorvosi körzethez tartozik. A településen helyben keddi és pénteki napokon biztosított a házi orvosi rendelés.

Az iskola-egészségügyi ellátás és a védőnői ellátás biztosítása Gönc várossal közösen történik.

Telkibánya község közigazgatási területe a fogorvosi alapellátás biztosítása tekintetében egy körzetet képez, mely a Gönci fogorvosi ellátási körzethez tartozik.

A térségben, járásban éjszakai és ünnepnapori orvosi ügyelet is működik.

A településükön az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz, való hozzáférés stabil, kiépült rendszerben működik, mindenki számára könnyen hozzáférhető.

A Telkibányai lakosság a Gönci Járási Hivatalnál igényelhetik a következő szociális ellátásokat:

- közgyógyellátás
- ápolási díj
- időskorúak járadéka
- egészségügyi szolgálathoz való jogosultság

- aktív korúak ellátása
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- hadigondozottak pénzellátásának igénylése.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

Ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Településünkön a lakosság számára szűrővizsgálatot a Magyar Vöröskereszt, illetve alapítvány, adott esetben az önkormányzat szervez és bonyolít le, mint pl. évi egyszeri véradás, mammográfiás szűrővizsgálat, illetve egészségügyi állapotfelmérés.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés településünkön nem biztosított. A szolgáltatás 35 km-re a településtől, Sátoraljaújhely városban áll rendelkezésre.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön a szociális étkeztetés feladatát az önkormányzat önállóan látja el. Az étkeztetésért térítési díjat kell fizetni, azonban a jövedelmi helyzettől függően az önkormányzat kedvezményt biztosít a térítési díj összegéből.

A szociálisan rászorultak étkeztetése keretében annak a szociálisan rászorult személynek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, aki azt önmaga, illetve eltartottjai részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képes biztosítani, különösen

a) kora /60. életévét betöltötte/,

b) egészségi állapota:

ba) egészségkárosodása legalább kismértékű mértékű 10 %,

bb) fogyatékosági támogatásban részesül,

c) hajléktalansága miatt, továbbá

d) jövedelemmel nem rendelkező egyedülálló, akinek tartásra köteles és képes hozzátartozója nincs.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen az alábbi formákban biztosított a sportprogramokhoz való hozzáférés:

Az önkormányzat által fenntartott Telkibányai Napköziotthonos Óvoda és Konyha intézmény által működtetett óvodában a nevelés folyamatában arányos hangsúlyt kap az életkori sajátosságokhoz igazodó testnevelés, a tudatosan irányított játékos mozgás tanulása. A testnevelési foglalkozásokat rendszeresen megtartják. Az óvoda napirendjének szerves része a mindennapi frissítő torna, melynek anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, gimnasztikai gyakorlatokkal kiegészítve. A foglalkozásokon fejlesztik a gyermekek akarati tulajdonságait, mint fegyelmezettség, önfegyelem és kitartás. Rendszeresen a természetben, szabadlevegőn tett kirándulások, melyek sok-sok ismerettel gazdagítják a gyermekeket, kellemes élményt nyújtanak, és jó lehetőséget biztosítanak az egészséges életmódra. Az óvoda rendelkezik szabadtéri játszóudvarral, amit az önkormányzat pályázati és saját forrásból 2023. évben felújított új játszótéri játékok kihelyezésével.

Telkibánya településen az önkormányzat pályázati és saját forrásból 2022. évben közterületi játszóteret épített a sportpálya mellett.

A településen működő civil szervezet a TASE (Telkibánya Aranygombos Sport Egyesület) működteti a focicsapatot, a futballozni vágyók itt is kivehetik részüket a sportolásból.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz Telkibánya Község Önkormányzata biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést. Preventív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújtanak az állampolgárok önálló életvitelének és készségeinek megőrzéséhez, erősítéséhez. Ide sorolható: a szociális étkeztetés, a házi segítségnyújtás, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás és a 2021. év nyarán elkezdett falugondnoki szolgáltatás.

A szociális alapellátások, ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket.

A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteletben tartását. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti a hátrányos helyzetben élők támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit.

Családsegítő szolgáltatás:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a

krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

g) drogprevenciós szolgáltatások: településünkön nem releváns

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Településünkön hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem történt.

i) előnyben részesítés, pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Kiemelt fontosságú a községben élő fogyatékosok mélyszegénységben élők idősek gyermekek ellátása, mind a szociális területen, mind az egészségügy területén.

Fontosnak tartjuk mélyszegénységben, nehéz körülményekben élők és romák részére - indokoltság esetén - az önkormányzati rendkívüli települési támogatás nyújtását.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Településünkön népkonyha nem működik.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, a templomok, a civil szervezetek, sportegyesületek, az azonos érdeklődésű emberek szerveződése stb.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Telkibánya közkedvelt idegenforgalmi célpont, ezért évente több közösségi rendezvényt tartunk a településen, ahol részt vesz a település apraja-nagyja.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	van	709	2

Forrás: TelIR, KSH Tstar

Telkibánya községben közművelődési intézmény nem működik, az önkormányzat a közösségi színteret működteti. A könyvtár is lehetőséget biztosít a közösségi élet fejlődésének, internetes elérésével, a szabadidő hasznos eltöltésével.

Telkibánya Község Önkormányzata a helyi kulturális igények, a hagyományok, lehetőségek megteremtése érdekében a következő közművelődési alapszolgáltatásokat biztosítja:

- művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,
- a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése.

Az Önkormányzat a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése közművelődési alapszolgáltatás biztosítása érdekében a következő szakmai feladatokat látja el:

- a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének, az állampolgári részvétel fejlődését elősegítő, közösségfejlesztő programokat, tevékenységeket vagy szolgáltatásokat szervez,
- támogatja az önkéntes tevékenységeket, az önkéntességgel kapcsolatos programokat, vagy szolgáltatásokat szervez.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Településünkön a közösségi együttélés jól működik, etnikai konfliktusok nem fordulnak elő. A megfelelő társadalmi viszonyok megteremtését és fenntartását kell, szolgálják a különböző rendezvények és közösségi programok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Az élet hozta nehézségek, a munkanélküliség, sok olyan problémát hozott felszínre, amelyre megoldást kell találni.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei:

Településünkön élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei: rendezvények tartása, amelyen bemutatják szokásaikat, hagyományaikat.

d) helyi lakossági önszerveződések:

Településünkön nem jellemző az önszerveződés.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Telkibánya településen roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliség aránya magas	Közfoglalkoztatási programba történő bevonás
Téli fűtés megoldása	Szociális célú tűzifa támogatás nyújtása pályázat keretében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés az 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát.

A dokumentumokban megfogalmazott célok, - a gyermekek és családjaik nélkülözésének csökkentse, a fejlődési esélyek javítása E célok elérését minden gyermekre ki kell terjeszteni, de kiemelt figyelmet kell kapniuk azoknak, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

Egyre nagyobb méreteket ölt a gyermekszegénység. Nagyon sok gyermek csak az óvodában és az iskolában jut meleg ételhez. A szegény családok nagy része a gyerekek után járó ellátásokból él. Súlyos problémát jelent a szegény családoknak a lakás fenntartása, a tüzelő beszerzése. Esetenként az óvodába és iskolába járás is nehézséget okoz a ruházat, cipő, tiszta víz hiánya miatt. A nehéz sorsú gyerekek hátrányait még inkább tetézi a kifizetetlen közműtartozás, villany, gáz kikötése. Ilyen esetekben sajnos a szülők sokszor fordulnak uzsorakamatosokhoz, amivel még inkább tetézik a bajt.

Ebből az ördögi körből nagyon nehéz kijutni, szinte lehetetlen.

Azok a szülők, akik rendelkeznek munkahellyel, azok is keveset keresnek, épp, hogy kijönnék a fizetésükből. A családok bevételei alig fedezik a rezsiköltséget, hiteleket, a gyerekek iskoláztatását, étkeztetését.

A tartós munkanélküliség mentálisan is tönkreteszi a családokat. Az emberek alkoholizmusba, depresszióba, legrosszabb esetben öngyilkosságba menekülnek. Gyakorivá válik a megélhetési bűnözés.

A szegénység, munkanélküliség következtében kialakult családi funkciózavarok, mentálhigiénés problémák közvetlen hatással vannak a gyermek fejlődésére. A társadalmi következetlenségek kihatnak a család életére, amely nem tudja megvalósítani tápláló, biztonságot nyújtó funkcióját. A tápláló környezet ingoványos, bizonytalan környezetté válik. A leírt problémák tükröződnek a gyermek teljesítményében, viselkedésében, beszédkulturájában. A gyermek személyiségfejlődésére ezen kívül veszélyt jelentenek még, és erőteljes hatást gyakorolnak a média erőszakot sugárzó műsorai is. A szülők többsége nem szelektálja a műsorokat, a gyerekek válogatás nélkül megnézhetnek mindent. Az erkölcsi értékek meglazulása tetten érhető a családok életében, életvitelében.

Az egyre mélyülő szegénységgel, nincstelenséggel a gyermekvédelemben dolgozók sajnos mindennap találkoznak munkájuk során. A gyermekek védelmével kapcsolatos problémák talán ezért is jelentkeznek halmozottan településünkön is.

E fejezet leírásakor felhasználtuk a település bemutatása során elemzett demográfiai táblákat. A demográfiai táblák alap adatokat szolgáltatnak a településen élő gyerekek száma, életkori megoszlása stb. vonatkozásában. Az elemzési szempontokhoz további adatokra volt szükség: így a KIR, STADAT, KSH, Népszámlás nyilvántartó, valamint az önkormányzat által gyűjtött adatok lettek az irányadók.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	297	303	600	49,50%	50,50%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			11	1,83%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	29	31	60	4,83%	5,17%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	14	26	2,00%	2,33%

Forrás: TelR, KSH Tstar

Telkibánya Község Önkormányzata nagyon nagy hangsúlyt fektet a felnövekvő generáció nevelésére, oktatására, hasznos szabadidejének eltöltésére, preventív gyermekvédelemre, gyermekvédelmi rendszer működtetésére.

Az ellátórendszer támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat, és emellett a megelőző tevékenységét a szociális, köznevelési, egészségügyi, közművelődési, sport és civil szervezeteinek hálózatán keresztül együttműködve tudja végezni. Elmondható, hogy a településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményben jelen van. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik.

Telkibánya község lakosságszámából 10 % körülő létszámát a 0-17 éves korosztály képviseli.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A *védelembe vétel* a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermekvédelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

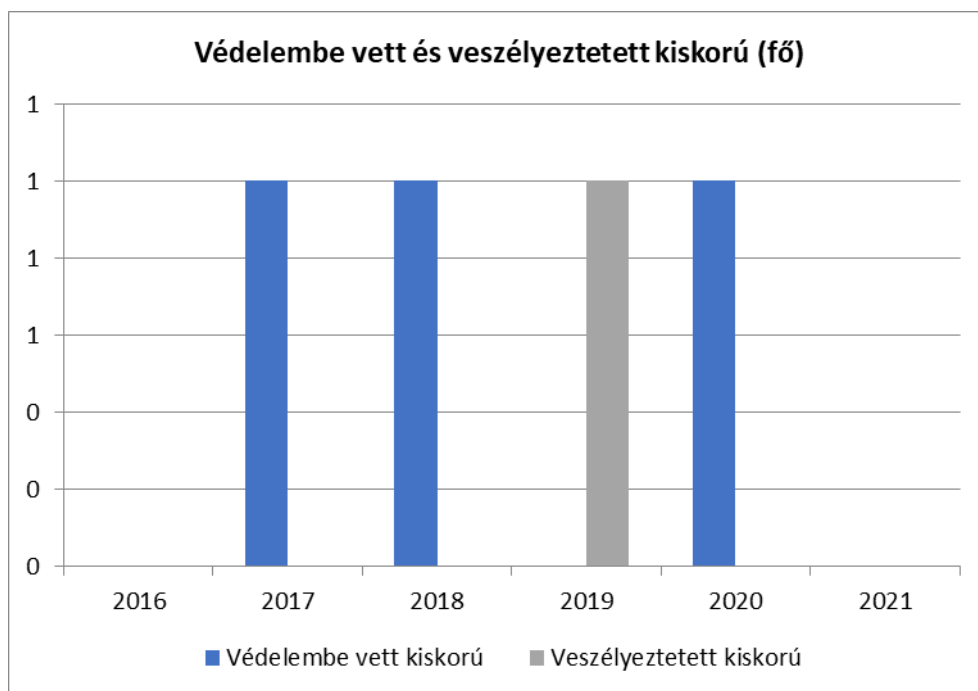
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)

Mint az a táblázatból is jól látható: Telkibánya településen a vizsgált időszakban 2 fő védelembe vett kiskorú gyermek és 1 fő veszélyeztetett kiskorú gyermek volt.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	n.a.
2017	1	n.a.
2018	1	n.a.
2019	0	1
2020	1	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

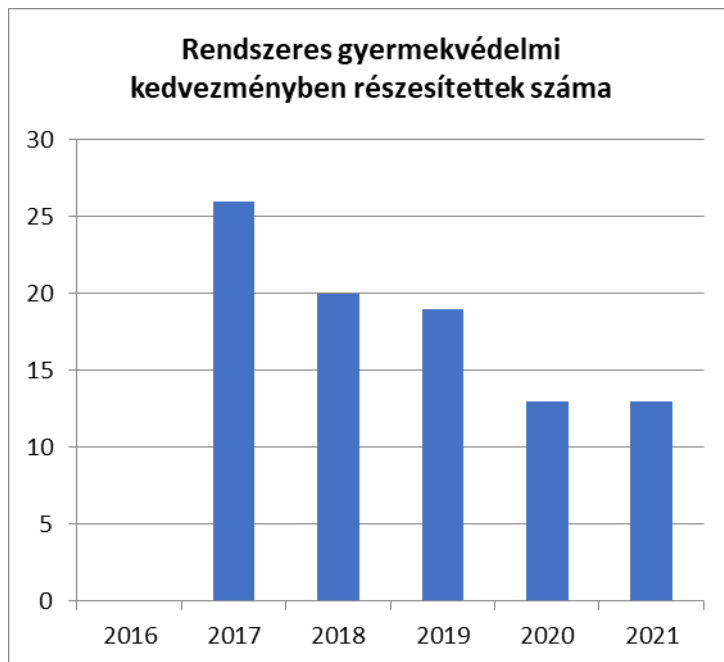
A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál. A gyermekek védelmét:

- pénzbeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások,
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	26
2018	20
2019	19
2020	13
2021	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2019. óta folyamatos csökkenés figyelhető meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény területén, melynek oka, hogy csökken a születések száma. Ugyanakkor megállapítható, hogy településünkön nő a létminimum alatt lévő, nehéz anyagi helyzetben élő családok száma.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balett művészeti életjáradékban, részesül.

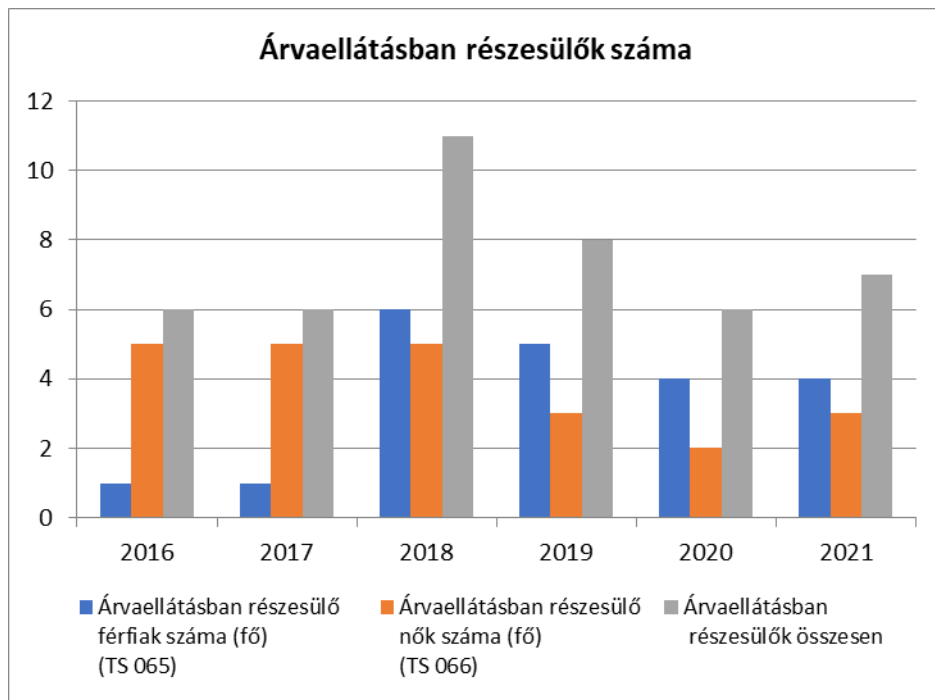
c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíthető az a gyermek, ill. fiatal felnőtt, akinek családja időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került.

A gyermekek jogán járó helyi juttatások tükrében sajnos nem áll rendelkezésünkre adat a vizsgált időszakban. Az önkormányzat képviselő-testülete nem alkotott az adott ellátásokra vonatkozó helyi rendeletet.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	1	5	6
2017	1	5	6
2018	6	5	11
2019	5	3	8
2020	4	2	6
2021	4	3	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A táblázat adataiból megállapítható, hogy az árvaellátásban részesülők létszáma 2018. évben volt a legmagasabb, azóta csökkenés tapasztalható.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az általános iskolai oktatás 2017-től a településen megszűnt. A tanulók a gönci Károlyi Gáspár Általános Iskolába, a Göncruszkai Talentum Általános Iskolába, valamint a Hidasnémeti Általános Iskolába járnak.

Telkibánya Község Önkormányzata önállóan fenntartja a Telkibányai Napköziotthonos Óvoda és Konyha intézményt, amely által óvodát működtet.

Telkibánya Község Önkormányzata biztosítja az óvodás gyermekek számára az intézményi gyermekétkeztetést, valamint a jogosultak részére a szünidei gyermekétkeztetést.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Az önkormányzatnak nem áll rendelkezésére adat a magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról.

a) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem jellemzők, illetve nincsenek szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások:

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megrendelő funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi 8-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosítható gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde
- b) a családi gyermekfelügyelet,
- c) a házi gyermekfelügyelet,
- d) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. Az Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekeitkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a szünidei gyermekétkeztetés esetében is.

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Az alábbiakban - *az egységes szemlélet miatt* - felsoroljuk és röviden kifejtjük a jogszabályok által lehatárolt ellátási területeket:

- Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői ellátást illetően Telkibánya a Gönci védőnői körzethez tartozik.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Gyermekevédelmi feladataik közé tartozik a gyermekek egészségi állapotának ellenőrzése, betegségek kialakulásának megelőzése, az egészségromlás minél korábbi észlelése, és a gyermek mihamarabbi szakemberhez való jutásának elősegítése, kezelések, terápiák nyomon követése.

Évente státuszvizsgálatok alkalmával a gyermekek testi, mentális, szociális fejlettségét, érzékszervi-, mozgás-, és beszédfejlődését ellenőrzik. Az egészségügyi prevenciók tevékenységük egyik fő tevékenységi területe a kötelező védőoltások megszervezése, a szülők tájékoztatása a kötelező és térítés ellenében igénybe vehető védőoltásokról, azok esedékességéről, az orvosi tanácsadásról tájékoztatás adása, a szűrővizsgálatokra való behívás, a szűrővizsgálatok eredményeinek nyomon követése, az esetleges további vizsgálatokra történő beutalás esetén, a szakvizsgálatok megtörténtének követése.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Telkibánya község a Gönci háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi, iskola fogászati körzethez tartozik. Helyben keddi és pénteki napokon történik a háziorvosi rendelés.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi- szociális- oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Bölcsőde nem elérhető Telkibányán. A lakosság körében nem merült fel igény a bölcsődei szolgáltatás kialakítására. Így nem releváns az adatok feldolgozása.

Telkibánya községben a 0-7 éves korosztály speciális ellátása helyben nem biztosított. A korai fejlesztésre, rehabilitációra Miskolcon van lehetőség.

a) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Az önkormányzatok kötelező feladatainak sorába tartozik a gyermekvédelem helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése. A gyermekvédelmi rendszer egyik meghatározó eleme a gyermekjóléti alapellátás, mely hatékony működése esetén kiemelten szolgálja a prevenciót, elősegítve ezzel a törvény alapelveinek és céljainak megvalósulását.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettségének megelőzésére, megszüntetésére szolgál. A gyermekek védelmét:

- pénzübeli és természetbeni ellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások,
- személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások,
- gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések,
- az ellátások, intézkedések megtételének ellenőrzése, adatok kezelése szolgálja.

Telkibánya községben Biztos kezdet Ház, Tanoda nem található. Telkibánya Község Önkormányzata az Abaúj-Hegyközi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Abaúj-Hegyközi Gyermekjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Körzet útján látja el a gyermekjóléti feladatokat.

b) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

Bölcsőde nincs a településen, így nem releváns az adatok feldolgozása.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői -szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- a munkaügyi hatóság.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. Ezek a személyek, szolgáltatók,

intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való szabad hozzáférés a gyermekek számára biztosított.

A településen az alábbi formákban biztosított a sportprogramokhoz való hozzáférés:

A falu óvodájában a nevelés folyamatában arányos hangsúlyt kap az életkori sajátosságokhoz igazodó testnevelés, a tudatosan irányított játékos mozgás tanulása. A testnevelési foglalkozásokat rendszeresen megtartják. Az óvoda napirendjének szerves része a mindennapi frissítő torna, melynek anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, gimnasztikai gyakorlatokkal kiegészítve. A foglalkozásokon fejlesztik a gyermekek akarati tulajdonságait, mint fegyelmezettség, önfegyelem és kitartás. Rendszeresek a természetben, szabadlevegőn tett kirándulások, melyek sok-sok ismerettel gazdagítják a gyermekeket, kellemes élményt nyújtanak, és jó lehetőséget biztosítanak az egészséges életmódra.

Az óvoda rendelkezik szabadtéri játszóudvarral, amit az önkormányzat pályázati és saját forrásból 2023. évben felújított új játszótéri játékok kihelyezésével.

Telkibánya településen az önkormányzat pályázati és saját forrásból 2022. évben közterületi játszóteret épített a sportpálya mellett.

A településen működő civil szervezet a TASE (Telkibánya Aranygombos Sport Egyesület) működteti a focicsapatot, a futballozni vágyók itt is kivehetik részüket a sportolásból.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A Gyvt. 41. § (1) értelmében a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerőpiaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

Településünkön a közétkeztetést az önkormányzat által működtetett főzőkonyha látja el. Az intézmény által nyújtott szolgáltatás megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLVI. törvény 50. §. (3) bekezdésének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

Biztosított továbbá az, hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vegyék az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést.

Továbbá Telkibánya Község Önkormányzata óvodakezdési és iskolakezdési támogatást biztosít a rászorulóknak részére. A polgármester települési támogatást állapít meg az óvodai nevelési év kezdéséhez, alapfokú vagy középfokú köznevelési intézményben nappali tagozaton tanuló gyermek beiskolázásához, valamint a felsőfokú oktatásban nappali tagozaton résztvevő fiatal felnőttek félévkezdéséhez a gyermeket, fiatal felnőttet nevelő szülő részére, amennyiben a kérelmező és a vele egy háztartásban élő személyek havi egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 650 %-át.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok:

A Községi szintér és a könyvtári szolgáltatás keretében gyakori a gyermekfoglalkozások tartása. Településünkön alacsony a gyermeklétszám, gyermekcsoportok közötti programok tartása nem

releváns.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Településünkön hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem valósul meg.

l) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Telkibánya Község Önkormányzata próbálja a lehető legnagyobb segítséget nyújtani a hátrányos helyzetű lakosságnak a támogatások terén. Telkibánya községben pozitív diszkrimináció az ellátórendszerek keretein belül nem valósul meg.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezési szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló,
- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

A törvény célja olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus, lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságainak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a

közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel. Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI): az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A településen a jogszabályoknak megfelelő ez a tevékenység!

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - *a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve* - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont).

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása,

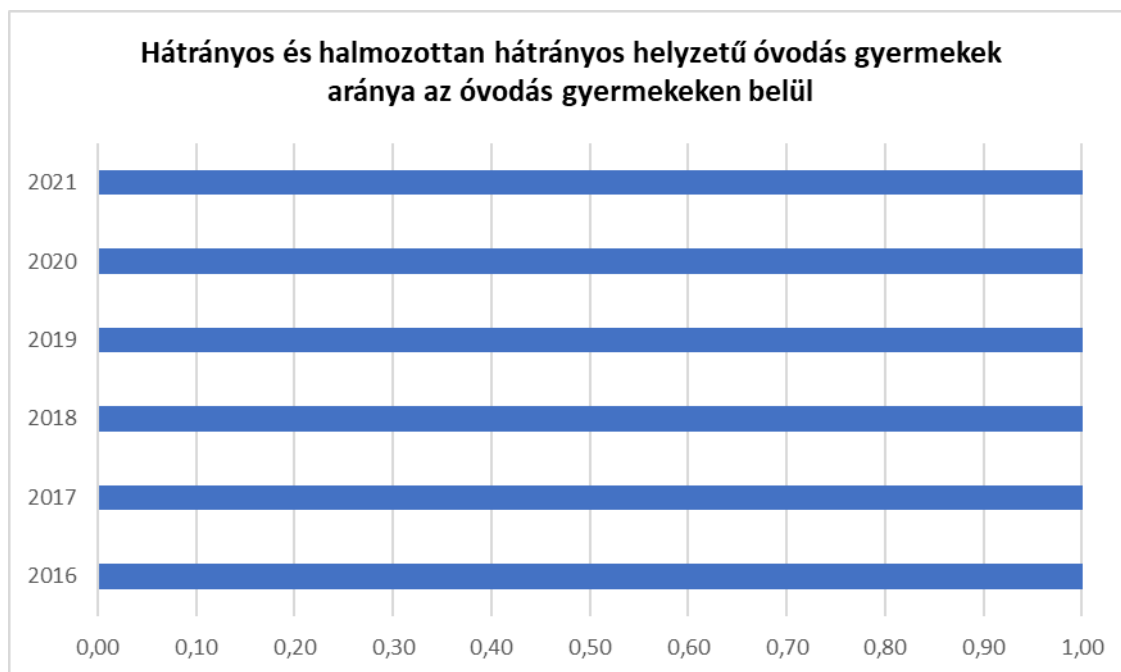
továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban. Így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

Településünkön egyetlen óvoda működik, melybe Telkibányán kívül Gönc városából, illetve Abaújtúr, Pányok és Kéked községről járnak be gyermekek. Egy vegyes csoportba maximum 25 gyermeket tud befogadni, kikről 2 diplomás óvodapedagógus és egy dajka gondoskodik.

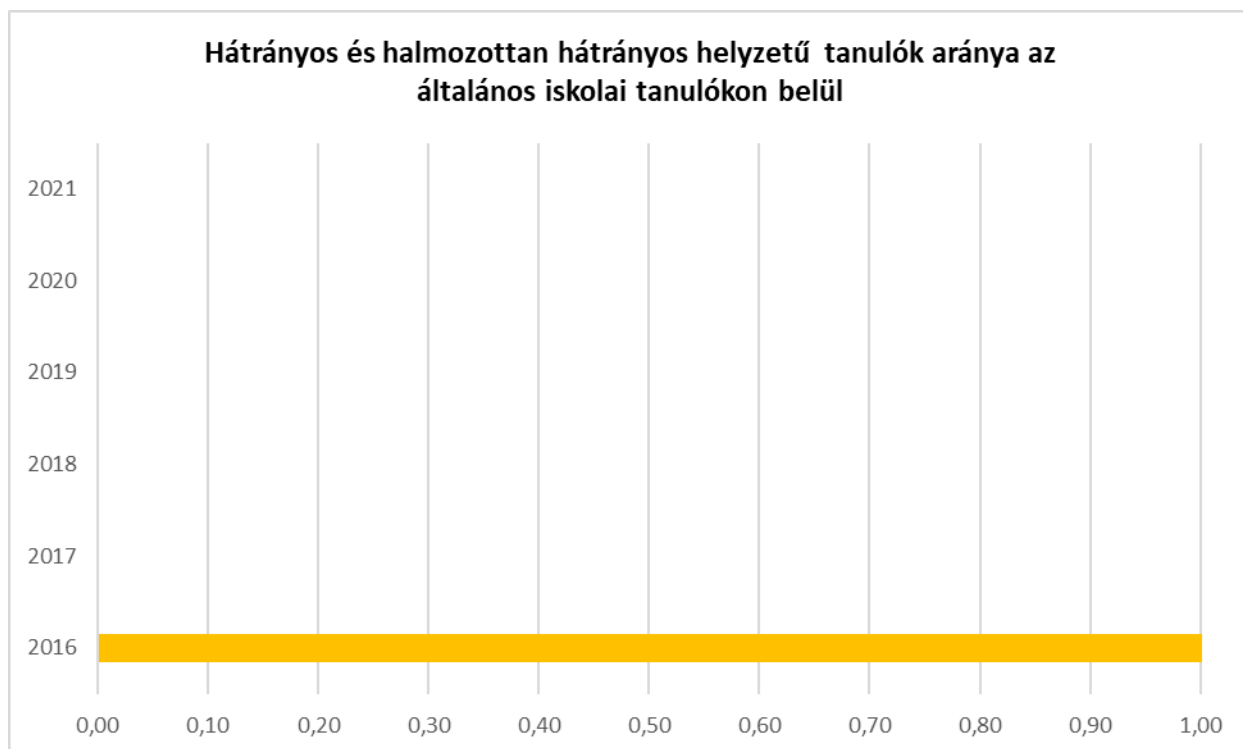
4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	15	4	26,67
2017	20	4	20,00
2018	19	3	15,79
2019	18	4	22,22
2020	20	4	20,00
2021	18	2	11,11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	10	40,00
2017	n.a.	0	n.a.
2018	n.a.	0	n.a.
2019	n.a.	0	n.a.
2020	n.a.	0	n.a.
2021	n.a.	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A vizsgált időszakban a 3-6 éves gyermekek száma nem haladta meg a 25 főt, ami a maximális férőhelyek száma, így elutasításra nem került sor.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	11	11
2017	10	6
2018	11	5
2019	7	6
2020	6	2
2021	9	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskola tekintetében Telkibánya település a Károlyi Gáspár Általános Iskola (székhely: 3895 Gönc, Károlyi G. u. 31.) felvételi körzetéhez tartozik. A gyermekeket az iskolabusz szállítja a köznevelési intézménybe.

Más településen található fejlesztési foglalkozásra a szülő, indokolt esetben a falugondnoki szolgálat szállítja a gyermekeket.

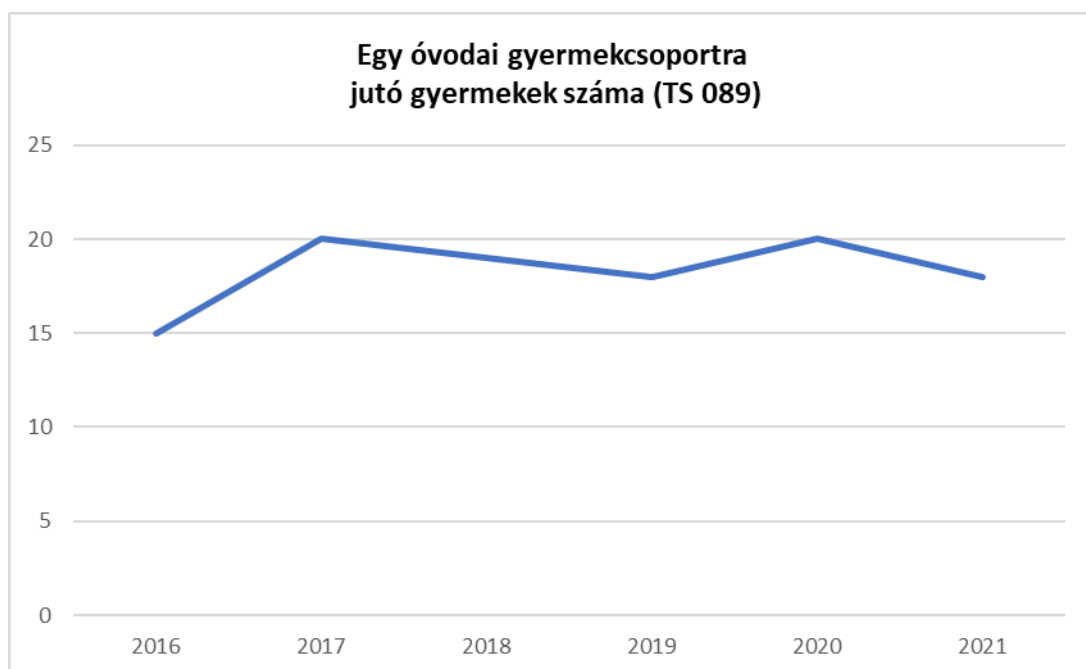
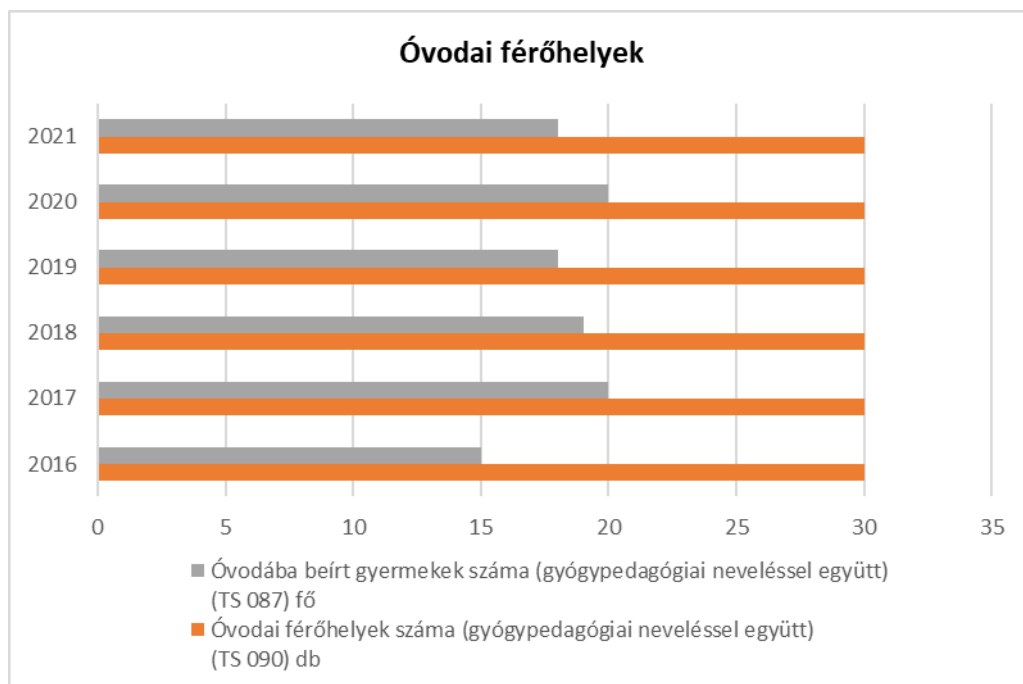
b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma) stb.

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások külső szakember által biztosítottak.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	1	30	1	15	0	0	15
2017	n.a.	1	30	1	20	0	0	20
2018	n.a.	1	30	1	19	0	0	19
2019	n.a.	1	30	1	18	0	0	18
2020	n.a.	1	30	1	20	0	0	20
2021	n.a.	1	30	1	18	0	0	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	2	1	12,50	24,00
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	8
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

Telkibánya községben 2017. évtől nem működik általános iskola.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmény között és az egyes intézményeken belüli szegregáció.

Nincs hátrányos megkülönböztetés az oktatás-nevelés területén.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések.

Nem releváns.

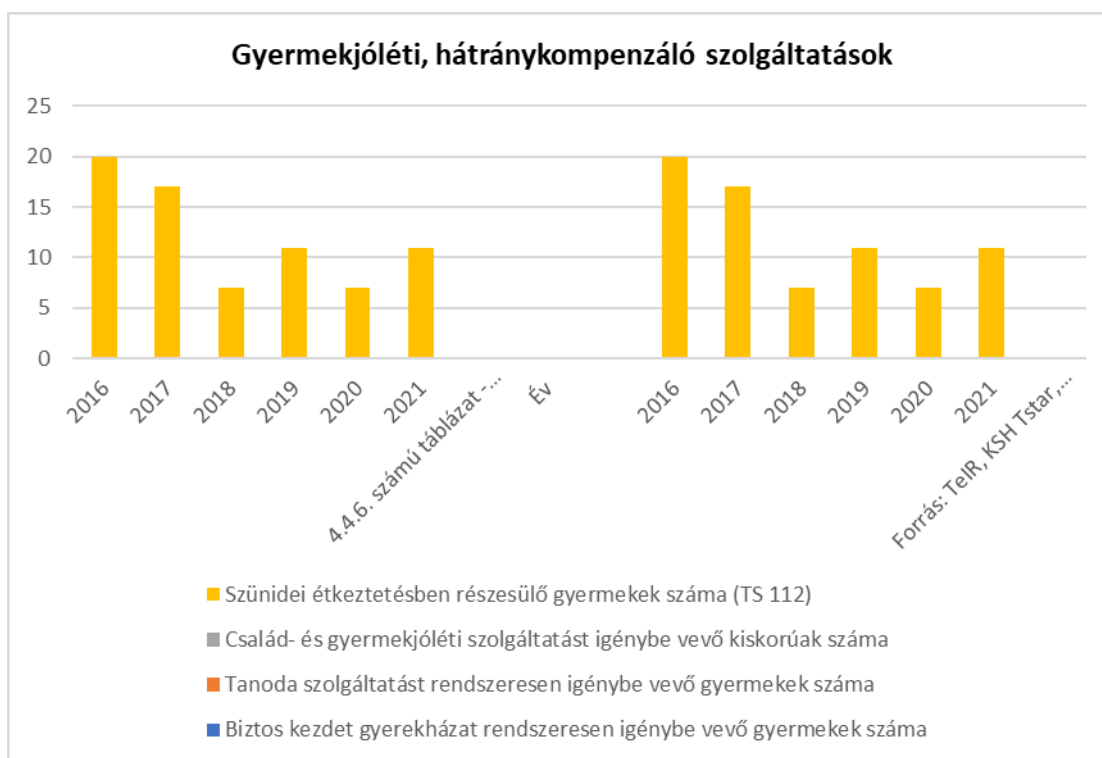
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Telkibánya községben előnyben részesítés nem valósul meg.

Hátránykompenzáló szolgáltatásként az önkormányzat biztosítja a szünidei gyermekétkeztetést.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	20
2017	n.a.	n.a.	n.a.	17
2018	n.a.	n.a.	n.a.	7
2019	n.a.	n.a.	n.a.	11
2020	n.a.	n.a.	n.a.	7
2021	n.a.	n.a.	n.a.	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településükön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szünidei programok hiánya	Szünidei programok szervezése
Rászoruló gyermekek felsőfokú oktatási intézményben való tanulmányaihoz segítségnyújtás	Bursa Hungarica Felsőfokú Önkormányzati Ösztöndíjpályázatban való részvétel

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőség azt jelenti, hogy mindkét nem egyenlő mértékben van jelen hatalom, részvétel és láthatóság szempontjából a közélet és magánélet minden szférájában. Amikor a nemek közötti egyenlőségről van szó, azt nem a nemek közötti különbözőség, hanem sokkal inkább a nemek közötti egyenlőtlenség ellentétjeként kell látni. Célja az, hogy elősegítse a nők és férfiak teljes részvételét a társadalomban. Nők és férfiak társadalmi egyenlősége elsősorban azonos jogokra vonatkozik az élet minden területén. A diszkrimináció tilalma azt jelenti, hogy neme alapján senkit ne érhessen hátrányos megkülönböztetés. Ma az egyenlőség helyett egyre inkább az egyenlő jogok, esélyek és bánásmód kifejezéseket használják: rendelkezzen a két nem egyenlő lehetőségekkel a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyereknevelésben, a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

Az adattáblák kitöltéséhez elsősorban helyi adatgyűjtésre volt lehetőség, amelyhez szintén a partnerek segítségét kértük. Sajnos központi adatszolgáltatás e területen kevésbé áll rendelkezésre.

E tématerületnél kiemeljük – *az egységes szemlélet miatt* - a vonatkozó jogszabályokat. Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerőpiaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké, a gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyereket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

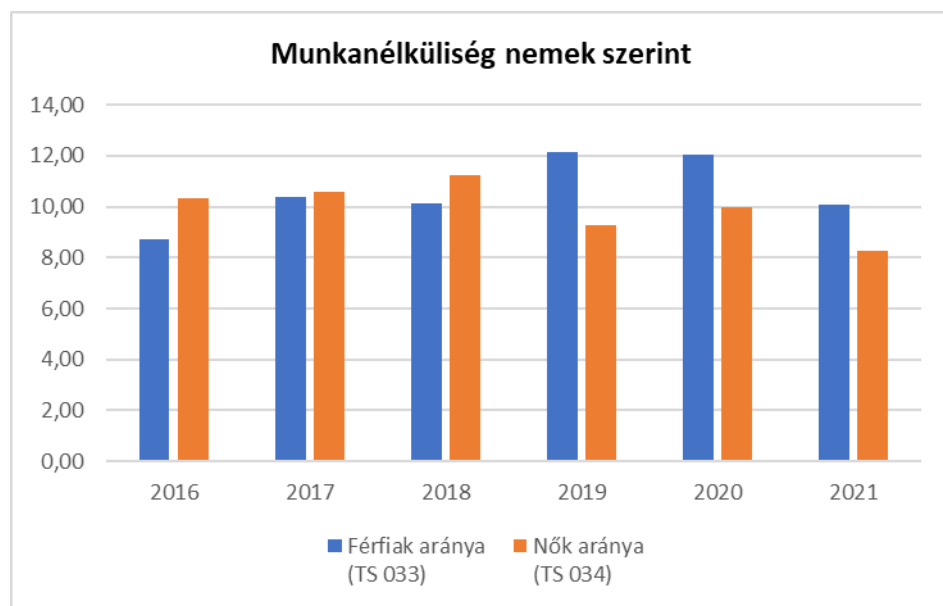
Markáns különbségek mutatkoznak a két nem között a munkavégzés keretei szerint. A nők között magasabb az alkalmazottak aránya, a férfiak viszont gyakrabban dolgoznak önfoglalkoztatóként (egyéni vállalkozók, társas vállalkozások dolgozó tulajdonosai).

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A helyi adatgyűjtés célja, hogy bemutassa, az aktív korú lakosságból milyen arányban érinti a munkanélküliség a nőket és a férfiakat (5.1.1 táblázat).

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	8,72	10,33	9,53%
2017	10,36	10,58	10,47%
2018	10,14	11,23	10,69%
2019	12,16	9,28	10,72%
2020	12,07	10	11,04%
2021	10,08	8,26	9,17%

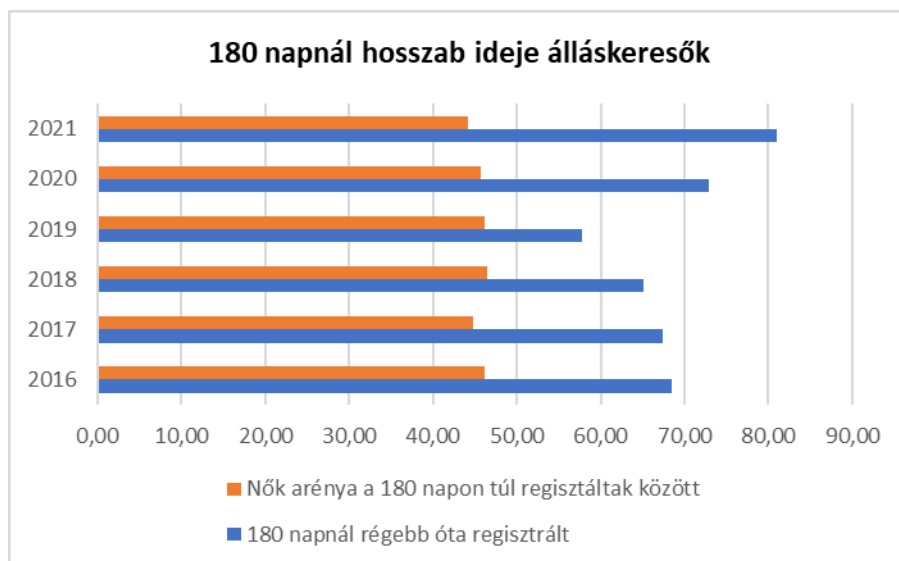
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

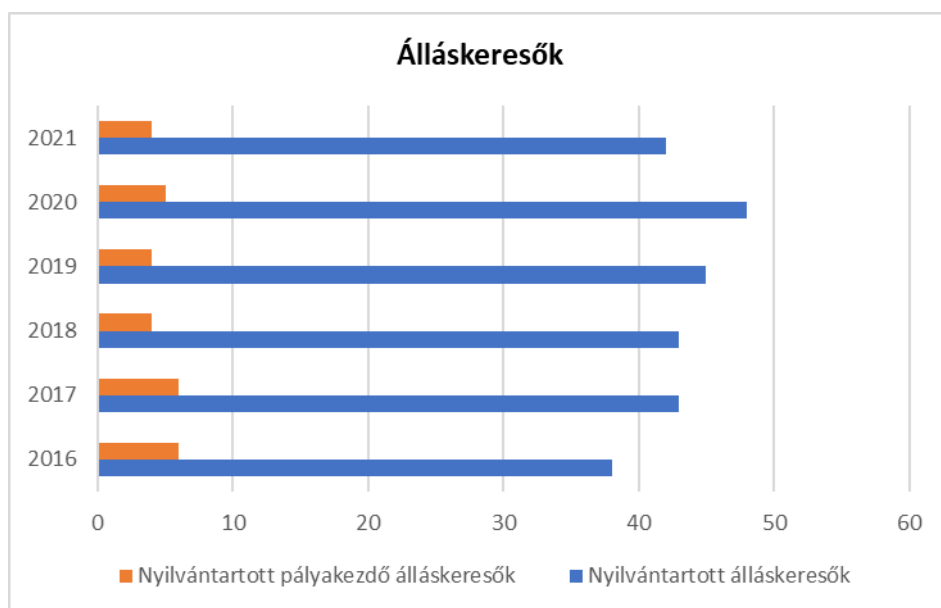
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	68,42	46,15
2017	67,44	44,83
2018	65,12	46,43
2019	57,78	46,15
2020	72,92	45,71
2021	80,95	44,12

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	38	6
2017	43	6
2018	43	4
2019	45	4
2020	48	5
2021	42	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból láthatjuk, hogy a településen élők közül nem kevés azoknak a munkavállalási korúaknak a száma, akik munkanélküliek. A nyilvántartott állás kereső férfiak és a nők száma változó (hol csökkenő, hol növekvő) számot mutat. Azonban a nyilvántartott állás kereső nők száma 2019. évtől csökken. A nyilvántartott állás keresők között a pályakezdők száma nem jelentős.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az alapképzés, és az átképzés is nagyon fontos szerepet játszik abban, hogy csökkenthető legyen a munkanélküliség. Cél, hogy minden munkavállalási korú nő elhelyezkedjen, hiszen egy családban kell, hogy a nő is jövedelmet szerezzen, és ennek lehetősége abban áll, hogy részt vesznek képzési programokon.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Erre vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal, azonban a mai világban az alacsony képzettséggel rendelkező nőknek szinte lehetetlen elhelyezkedni. Ennek érdekében meg kell valósítani, lehetőséget kell adni arra, hogy emeljék tudásszintjüket, így szélesebb az a kör, ahol elhelyezkedhetnek, könnyebben tudják családjuk számára megteremteni a megélhetést, melyhez nem elegendő kizárólag a férfi jövedelme. A munkaügyi szervek által biztosított képzési, átképzési lehetőségek felé irányítjuk az esetlegesen érintett lakosokat.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Alapvető elvárás országos szinten, hogy a nők nem szenvedhetnek hátrányos megkülönböztetést a bérezés során sem. Ennek megfelelően végzi minden munkáltató a tevékenységét.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, háztartási magánéletbeli feladatok leginkább a nőket terhelik. Általában ők gondoskodnak gyermekeikről, szüleikről, sokszor párjukról is. A kisgyermekes családoknál elhelyezkedési problémát, és a munkahelyi feladatok megoldását nagyban befolyásolja a bölcsőde, ill. óvoda megléte. A mai korszerű munkahelyek elvárják a teljes odaadást, a cégnek megfelelő munkahelyi tempót, ezért az otthoni felelősségteljes gyermekvállalás, gyermeknevelés háttérbe szorul.

Telkibánya községben nincs sem bölcsőde, sem családi napközi.

Az óvoda nyitvatartási ideje rugalmasan alkalmazkodik a munkavállaló nők tekintetében. 6.30-órától már fogadják a gyerekeket, így a dolgozó nők többsége munkaidő elkezdése előtt el tudja vinni óvodába a gyermekét. Munkaidő végeztével pedig el tud menni gyermekéért. Mint már a korábbiakban említettük az óvoda felveszi a gyerekeket 2 és fél éves korától, ezzel is támogatva a nők munkába állását.

A 25 fős férőhelyű óvoda megfelel a település igényeinek kielégítésére.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak a településen a védőnők.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban a szülésfelkészítő tanfolyam keretében, egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át. Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

A településen a védőnői hálózat biztosított. A védőnő által nyújtott szolgáltatások révén nem szenvednek hiányt sem a családtervezés, sem az anya- és gyermekgondozás területén.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A vizsgált időszakban Telkibánya településen nem történt nyilvánosságra került, nőket érintő vagy családon belüli erőszakos eset.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Településünkön nem működik sem anyaothton, sem átmeneti családi otthon, a krízishelyzet lévő családok, gyermekek, édesanyák a településtől 76 km-re található Miskolc városában találnak anyaothont, családok átmeneti otthonát.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Telkibánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének jelenleg nincsen női tagja.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A munkanélküliség össztársadalmi probléma, melyet a Gönci Járási Hivatal, az Önkormányzat, a szociális intézmények szoros együttműködésével létrehozott komplex programokkal lehet enyhíteni.

A Védőnői Szolgálat a kötelező feladatain túl alternatív programokkal segíti a nők – anyák mindennapjait.

A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémák felszámolására irányuló kezdeményezések a településen nincsenek.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése	Partnerség és támogató közösségi szolgálat létrehozása, programok, tanácsadás

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10 % volt, 2050-ben 25 % körül várható, míg ez az arány Európában 3637 %-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a

14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké. Ezen arányok a születések és halálozások trendjeiből erednek, a vándorlások szerepe eddig nem volt meghatározó. Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelenthet, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség. A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére. Az életkörülményeket - *így az időskorúakét is* - általában a lakáshelyzettel, a jövedelemmel és a fogyasztás szerkezetével, színvonalával lehet jellemezni, figyelemmel a háztartások szerkezetére. Az öregedés folyamata elkerülhetetlen. Egy társadalom akkor kezeli az idős emberek kérdését sikeresen, ha az idős ember aktivitása, anyagi, egészségügyi, szociális és kapcsolati biztonsága az egyén számára megnyugtatóan alakul. Az életminőség megtartása részben az intézményekre, részben az egyénre hárul. Kérdés az, hogy az egyes szociális ellátó rendszerek mennyire készültek fel a növekvő igények ellátására, mennyi terhet bír el a család, milyen megtartó és támogató közösségekre támaszkodhatnak az idősök.

Kiemelt figyelmet érdemelnek, mert magas az egyedül élők aránya, így az önkormányzat számára további odafigyelést jelent, mivel igényük várhatóan megnő a közösségi szolgáltatásokra.

Az Abaújtúri Református Egyházközség Perényi Borbála Gyülekezeti Otthona nagy segítséget nyújt a településen élő idősöknek. Házi segítségnyújtással és Falugondnoki szolgálattal nyitotta meg kapuit 5 településen (Pányok, Abaújtúr, Zsujta, Telkibánya és Tornyosnémeti). Ezeken a településeken látnak el idősgondozást.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előre haladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,

- magasabb a középkorúak halandósága,
- a nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

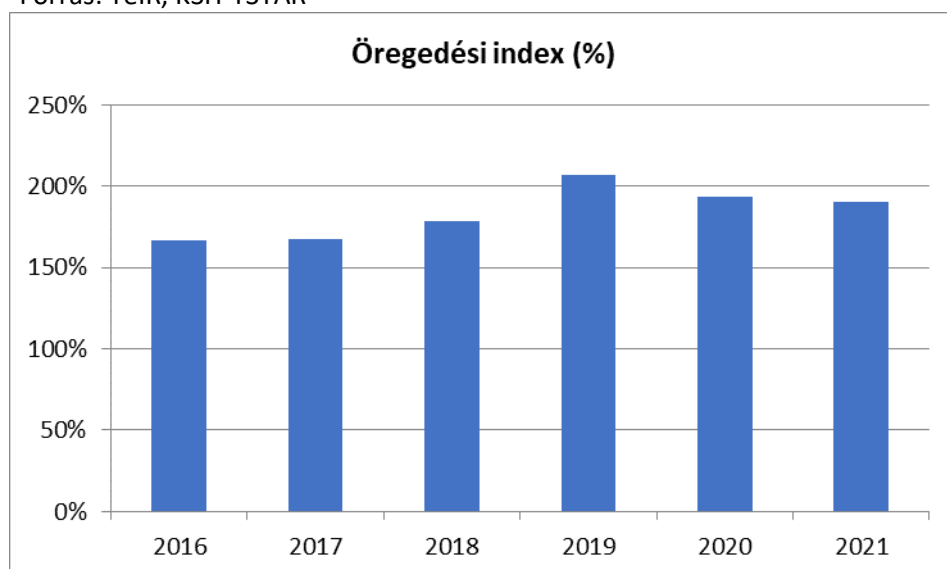
A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagy részét alacsony nyugdíjjal rendelkező özvegy nők alkotják.

Mivel az idős emberek családjának aktív tagjai dolgoznak, - egyes esetekben nem is a településen élnek, - nagy a veszélye a településen az idősek elmagányosodásának, elszigetelődésének.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	127	76	167,11%
2017	122	73	167,12%
2018	123	69	178,26%
2019	124	60	206,67%
2020	124	64	193,75%
2021	120	63	190,48%

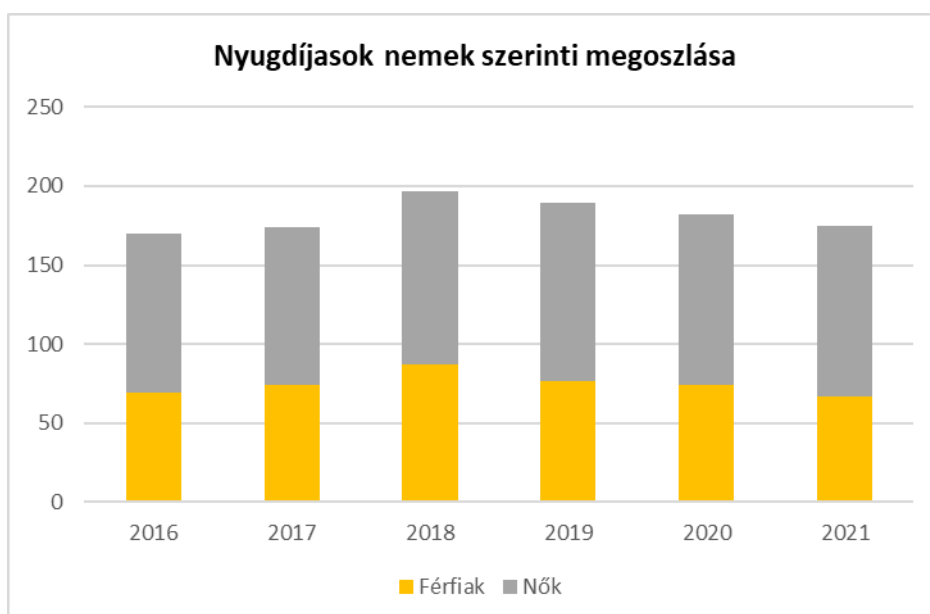
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	69	101	170
2017	74	100	174
2018	87	110	197
2019	77	112	189
2020	74	108	182
2021	67	108	175

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

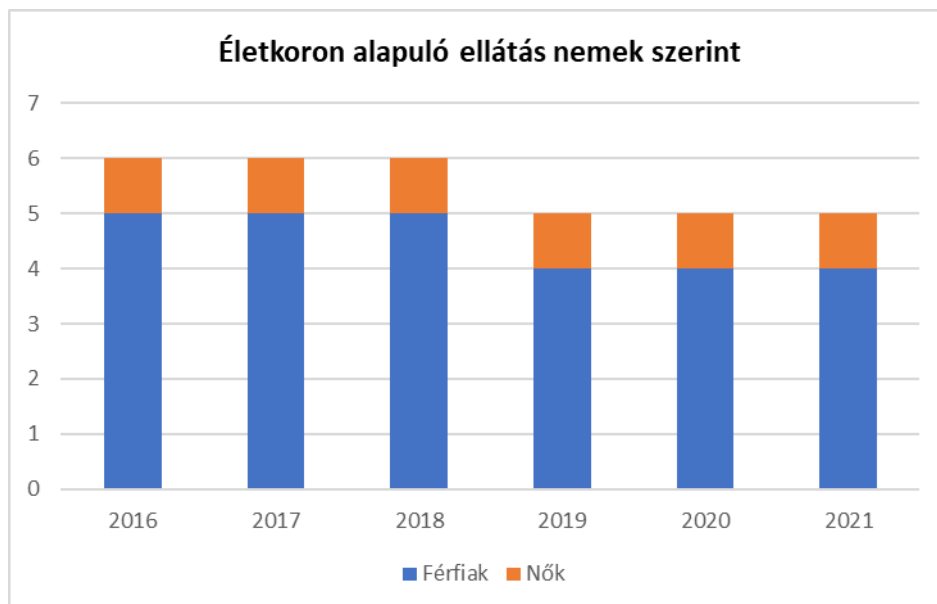
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	5	1	44	76	1	4	n.a.
2017	5	1	41	71	1	4	2
2018	5	1	45	74	1	4	2
2019	4	1	41	74	0	5	1
2020	4	1	39	74	0	4	1
2021	4	1	33	73	0	5	1

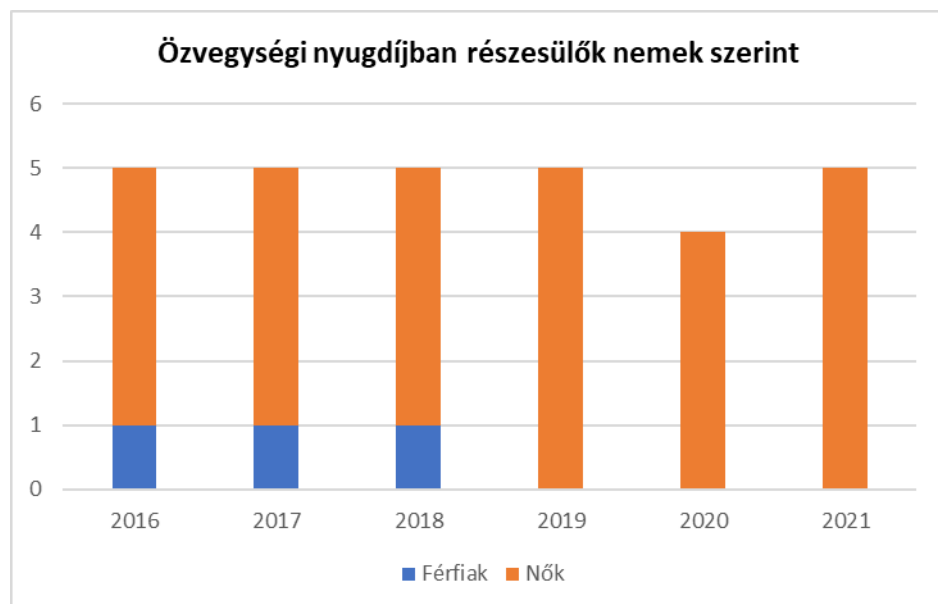
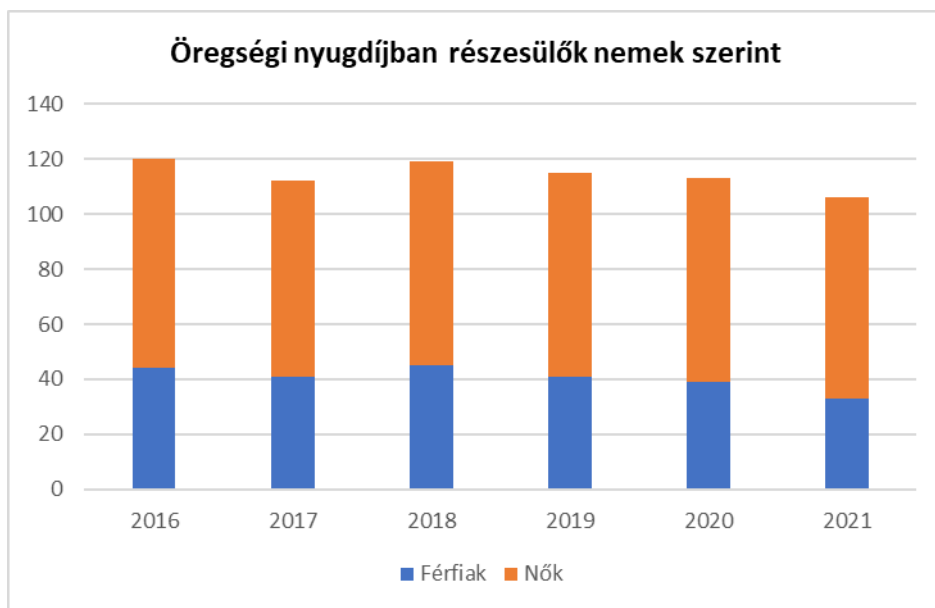
Forrás:

TelR,

KSH

Tstar

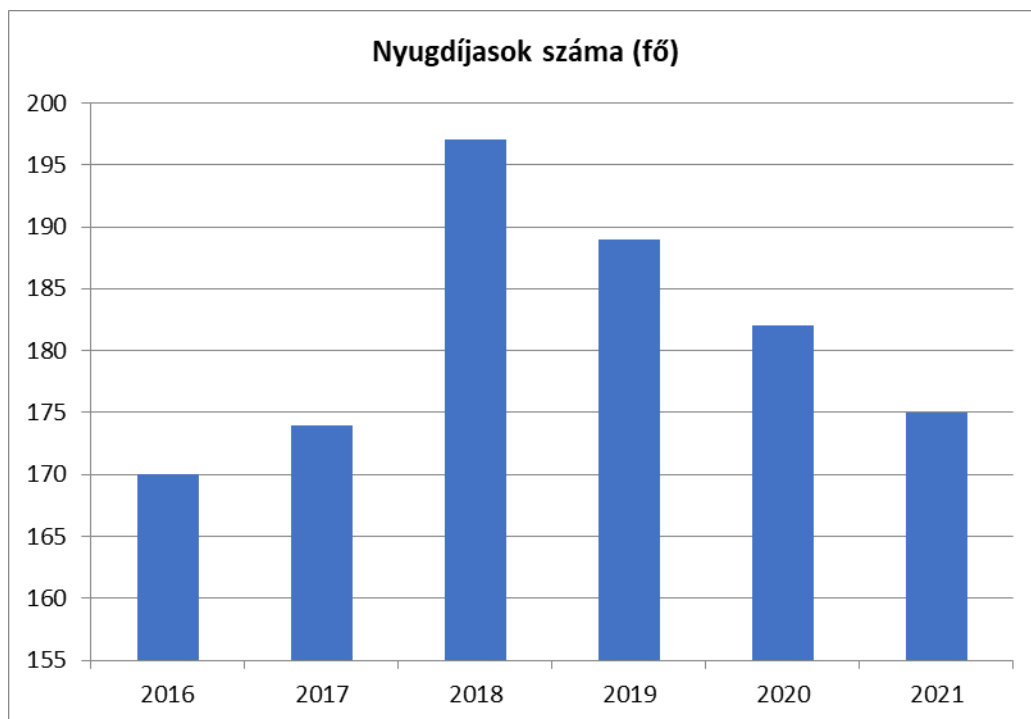

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	69	101	170
2017	74	100	174
2018	87	110	197
2019	77	112	189
2020	74	108	182
2021	67	108	175

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból egyértelműen kiderül, hogy az előregedés jelensége Telkibánya községben is jelen van. 2016-tól egészen 2021-ig a nyugdíjas nők száma lényegesen magasabb volt, mint a nyugdíjas férfiaké. Az özvegyi nyugdíjban részesülők között is magasabb a nők száma. Ellátatlan nyugdíjas nincs.

Magas az egyedül élő nyugdíjasok aránya az idős nők körében, ami az önkormányzat számára további odafigyelést jelent, mivel igényük várhatóan megnő a közösségi szolgáltatásokra.

Az önkormányzati és állami támogatásokon, támogató szolgáltatásokon felül nagyon fontos a közösség szerepe is, megelőzve a mentális és ezzel együtt járó fizikai megbetegedések kialakulását.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Magyarországon a KSH adatai szerint 2010-ben az 55 év feletti korosztály foglalkoztatási rátája alig haladta meg az 50 százalékot. Az intézmények, vállalatok ritkán alkalmaznak időseket, hiszen magasabb bért és addicionális költséget jelentenek számukra. Egy tanulmány szerint a két legerősebb érv, amit az 50 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmaznak: az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is: a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel és jóval pontosabbak és megbízhatóbbak a fiataloknál (nem fognak más munkát keresni, megbecsülik a feladatokat), kevésbé kritikusak a felső vezetéssel és a vállalat működésével szemben és erős elkötelezettséget mutatnak a munkahelyük iránt. Emellett pedig részmunkaidőben, vagy akár kiszervezéssel is hajlandók dolgozni.

Az utóbbi években megnövekedett az igény a nyugdíjasok foglalkoztatására a munkaerőhiány miatt.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	38	43	43	45	48	42
41-45 év (TS 042)	Fő	4	7	4	5	8	6
	%	10,53%	16,28%	9,30%	11,11%	16,67%	14,29%
46-50 év (TS 043)	Fő	6	6	6	10	6	9
	%	15,79%	13,95%	13,95%	22,22%	12,50%	21,43%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	3	6	4	8	5
	%	5,26%	6,98%	13,95%	8,89%	16,67%	11,90%
56-60 év (TS 045)	Fő	5	6	5	4	5	4
	%	13,16%	13,95%	11,63%	8,89%	10,42%	9,52%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	5	6	5	4	6
	%	10,53%	11,63%	13,95%	11,11%	8,33%	14,29%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi
Hivatal

A 6.2. táblázatból megfigyelhetjük, hogy a különböző korosztályhoz tartozó regisztrált munkanélküliek száma változó, hol emelkedő, hol csökkenő tendenciát mutat.

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel, akiknek közülük az egészsége engedi, szívesen végeznek jövedelemkiegészítő tevékenységet.

Községünkben nappali ellátást biztosító intézmény nem működik, így ez az adat nem releváns.

Az időskorban jellemző megbetegedések – a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az időskorúakra is nagy figyelmet kell szentelni ilyen kis lélekszámú településen, hiszen a folyamatosan növekvő öregedési index alapján elmondható, hogy az élhető település érdeke az időskorúak életének jó minőségi szinten való tartása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Településünkön hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nem jellemző.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

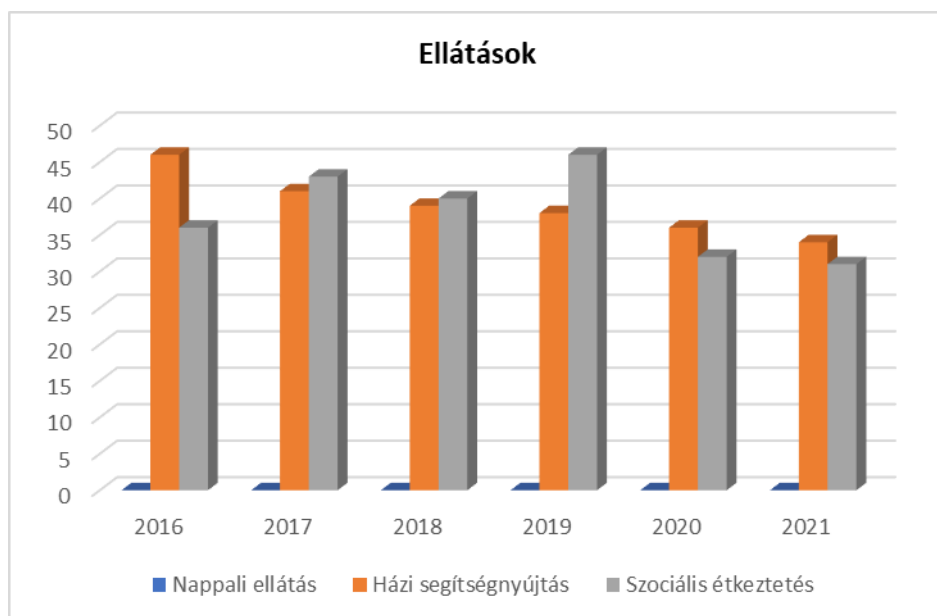
A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	127	0	46	36
2017	122	0	41	43
2018	123	0	39	40
2019	124	0	38	46
2020	124	0	36	32
2021	120	0	34	31

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémák megoldásában.

Házi segítségnyújtás, házi gondozás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A szolgáltatás igénybevételekor minden esetben gondozási szükségletfelmérésre kerül sor, mely két részből tevődik össze, háziorvosi vélemény és a szükségletfelméréssel megbízott szakdolgozó helyszínen történő állapot felmérése. Házi segítségnyújtás keretében főként idős emberekről, fogyatékos személyekről, valamint azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről gondoskodnak, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

A házi segítségnyújtás során ellátandó feladatok:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézményben történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítségnél felsorolt tevékenységeket.

Telkibánya Község Önkormányzata az Abaúj-Hegyközi Többcélú Kistérségi Társulás által fenntartott Abaúj-Hegyközi Gyermekjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Körzet útján látja el a házi segítségnyújtással gondozással kapcsolatos feladatokat.

A házi gondozás, segítségnyújtás szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe, azonban Telkibánya Község Önkormányzata átvállalta a térítési díj megfizetését az érintettektől.

Az alapfokú egészségügyi ellátást a háziorvos heti 2 alkalommal látja el. Az éjszakai és ünnepnapori orvosi ügyelet Gönci Központtal működik.

Az időskorúak nappali ellátásban nem vesznek részt, mert a településen a nappali ellátás nem biztosított.

Telkibánya Község Önkormányzata biztosítja a szociálisan rászorultak részére a szociális étkeztetést, amely keretében a napi egyszeri meleg ételt (ebédet) az önkormányzat által foglalkoztatott falugondnok házhoz szállítja az ellátottak részére.

Telkibánya Község Önkormányzata 2021. év augusztus hónapjától működteti a falugondnoki szolgáltatást, amely fokozott figyelmet fordít az idős lakosokra, segít a mindennapjaikat.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Telkibányán a Gönci Járási Hivatal képviseletében intézhetik helyben a lakosok a szociális ügyeket érintő feladatokat is, mint pl.:

- közgyógyellátás
- ápolási díj
- időskorúak járadéka
- egészségügyi szolgálathoz való jogosultság
- aktív korúak ellátása
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- hadigondozottak pénzellátásának igénylése.

Az alapfokú egészségügyi ellátást a háziorvos heti 2 alkalommal látja el. Az éjszakai és ünnepnapori orvosi ügyelet Gönci központtal működik.

A településükön az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz, való hozzáférés stabil, kiépült rendszerben működik, mindenki számára könnyen hozzáférhető.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A közszolgáltatások infokommunikációs akadálymentesítése csak részben megoldott. Az önkormányzat saját honlapot üzemeltet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetők.

A településen 2006-ban alakult és azóta is aktívan részt vesz a közösség életébe a Telkibányai Férfi Dalárda.

A helyi közösségfejlesztő egyesület – az Aranygombos Többcélú Közhasznú Egyesület – égisze alatt működik. Tagjaikban vegyesen nyugdíjasok és aktív korú fiatalok találhatók, akik civilben is igen változatos tevékenységet folytatnak. Van közöttünk vállalkozó, aktív nyugdíjas, pedagógus, állást kereső, munkanélküli is.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártasságáról nem készült felmérés, így nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy az idősebb korosztály mennyire képes kihasználni ezeket a lehetőségeket.

d) a generációk közötti programok

Telkibánya község alacsony lakosságszáma miatt minden rendezvény tekinthető generációk közötti programnak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Alapvető igény ebben az életkorban a lehető legjobb egészségi állapot megtartása, elérése. Ennek érdekében a közös hivatalt ellátó önkormányzatok segítségével a helyi orvosok, egészségügyi ismeretekkel rendelkező személyek segítik a lakosságot.

A településen települési könyvtár található.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nagy a veszélye a településen az idők elszigetelődésének.	Minél több program szervezése az idők részére

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékos-sággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek

működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük.

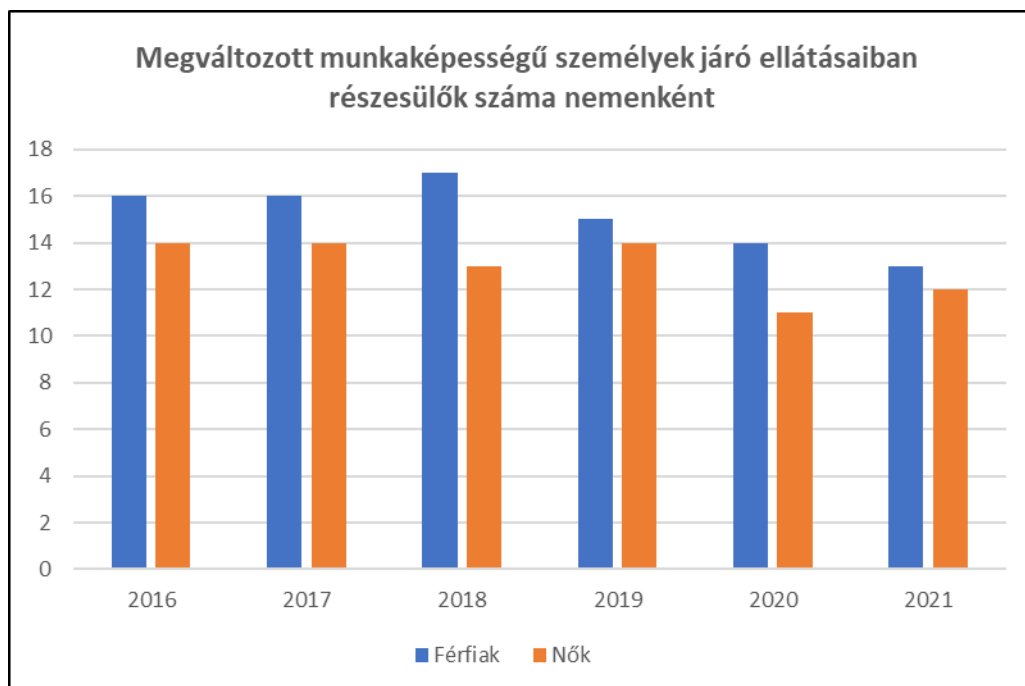
Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedés eszközök használata is nehezíti helyzetüket.

A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb.

Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	16	14	30
2017	16	14	30
2018	17	13	30
2019	15	14	29
2020	14	11	25
2021	13	12	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A táblázatokban feltüntetett adatok alapján megállapítható, hogy az elmúlt években a megváltozott munkaképességű férfiak száma magasabb volt, mint a megváltozott munkaképességű nők száma. Számuk az utóbbi években csökkenést mutat.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. Védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Településünkön nappali ellátásban senki nem részesül.

b) Munkavállalást segítő lehetőségek: településünkön nehezen találunk munkalehetőséget.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Nincs információnk arról, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen.

A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. A fizikai akadályozottság a település domborzati viszonyai miatt igen sok helyen jelen van, de ez nem jelenti azt, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának akadálya lenne. Inkább az a probléma, hogy nincs foglalkoztató.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek alapszolgáltatást nyújtó intézmény nincs a településen. Támogató szolgálat nem működik. Szükség esetén biztosított a házi segítségnyújtás térségi szinten, az utazásban önkormányzatunk segítséget nyújt.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A lehetséges kedvezmények igénylése és rendszeres használata nem az önkormányzat bevonásával történik. Így az adatgyűjtés korlátozott. Nem nyilvántartott, hogy hányan élnek a tömegközlekedésben elérhető kedvezményekkel, az adókedvezménnyel. Vannak olyan természetbeni ellátások, melyek nem a fogyatékosokhoz, hanem az alacsony jövedelemhez kötöttek.

Az önkormányzat a lehetőségeihez mérten segíti e személyek életének megkönnyítését, együttműködve az érintett személyek igényeinek megfelelően.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozódási lehetőségekre.

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit.

A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították.

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára – sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog biztosított a településen: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljeskörűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra.

A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Ennek érdekében az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumokat hirdessen az önkormányzat.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossgai csoporthoz tartozó ember –azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek - speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a *közzolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről* beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése:

Telkibánya településen heti kettő alkalommal biztosított a háziorvosi rendelés.

Telkibánya Község Önkormányzata falugondnoki szolgálatot működtet, amely segítséget nyújt az egészségügyi ellátások elérésében.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Telkibánya községben a közös hivatal épületénél (Községháza), az egészségügyi alapellátásnak helyet adó épületben, a Könyvtárban és a közösségi szintér épületében biztosított a fogyatékkal élők számára az akadálymentes közlekedés.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Főként a mozgásszervi fogyatékosok számára kezdődött meg az akadálymentesítés a település közintézményeiben.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A kötelezően, jogszabályban előírt akadálymentesítettség megtörtént.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Akadálymentes parkolóhely van településünkön, parkolóhelyeink tágasak és a mozgáskorlátozottak számára is könnyen hozzáférhetők. A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése biztosított a településen. A közösségi tömegközlekedés akadálymentesítése megtörtént. A távolsági autóbuszok, melyek a tömegközlekedés egyetlen képviselői, azok általában alacsony padlós gépjárművek.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye stb.)

Településünkön fogyatékos személyek számára nincs semmilyen szakszerű szolgáltatás. Községünkől 30 km-re található a Boldogkőváraljai Fogyatékosok Otthona, ahol az intézmény alaptevékenységének egyik része az 1-18 éves korú, gyógypedagógiai vagy egyéb iskolarendszerű oktatásba be nem vonható, értelmi, illetve halmozottan fogyatékos gyerekek teljes körű ellátása, ápolása, gondozása, terápiás célú foglalkoztatása, képességfejlesztő oktatása.

Az intézmény alaptevékenységének másik része a 18 év feletti azon értelmi, illetve halmozottan fogyatékos személyek teljes körű ellátása, ápolása, gondozása, akik önellátó képességgel részben sem rendelkeznek, inkontinensek, terápiás vagy munkajellegű foglalkoztatásba nem vonhatók be és ellátásukra csak intézményi keretek között van lehetőség.

Az encsi Idősek Otthona 40 km-re található, ahol a nyugdíjas korúakon kívül azon 18 év fölötti személyek teljes körű ellátása, ápolása és gondozása, akik a vonatkozó jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkeznek, betegségük, fogyatékoságuk és demencia körébe tartozó kórképük miatt önmagukról gondoskodni nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, de rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényelnek és ellátásuk más módon nem oldható meg.

E két intézmény mellett még Sárospatakon is található fogyatékos személyek otthona, amely 45 km-re van településünkől. Az otthon a 18 év feletti súlyos értelmi, illetve halmozottan fogyatékos személyek teljes körű ellátása, ápolása, gondozása fogyatékoságának megfelelő szinten tartó, képességfejlesztő, munkajellegű foglalkoztatása, továbbá sport- és szabadidős tevékenysége végzésével foglalkoznak.

g) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az önkormányzat próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4 Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat megtesz mindent a fogyatékkal élő lakosok segítése érdekében, azonban a szakszerű fejlesztési programok elérése nem biztosított.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló probléma a bezárkózás és magányosság.

A helyi szinten felmerülő társadalmi problémák felszámolására irányuló kezdeményezések a településen nincsenek.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön		
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek	
Egészségügyi prevenciós szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetősége Szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	Célzott egészségügyi	programok szervezése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település úthálózatának fejlesztése	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A helyi önkormányzatnak, a kulturális és oktatási intézményeknek, a községben működő vállalkozóknak és vállalkozásoknak, az egyházak képviselőinek, a település lakosságának, kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak közös érdeke és felelőssége, hogy Telkibánya a jövőben még inkább élhető településsé váljon.

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a jogszabályok által előírt kötelezően ellátandó szolgáltatásokon és intézményeken túl szerepet kapnak a civil és egyházi szervezetek, csoportok lakosokat érintő tevékenységei.

A helyi és a kis település lévén, a környező települések szervezetei folyamatosan gyarapodnak, tevékenységüket bővítik annak érdekében, hogy e települések élhetőbben legyenek, csökkenjen az elvándorlás és az öregedési index. Ezért van szükség arra, hogy olyan rendezvények kerüljenek megrendezésre, melynek látogatottsága révén ismeretekben gazdagodhatnak a lakosok és az ide látogatók, valamint megismerjék e települések nyújtotta lehetőségeket. Az igények felmérése az alap, melyhez hozzáadódik a közös munka, ezáltal a szervezők, megvalósítók is élvezhetik „munkájukat” és annak gyümölcsét is.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen nemzetiségű önkormányzat nem működik.

Két civil szervezet végzi munkáját, mindkettővel kiemelkedően jó viszonyt ápol az önkormányzat.

Az első a TASE – Telkibánya Aranygombos Sport Egyesület.

A másik az ATKE (Aranygombos Többcélú Közhasznú Egyesület) és ezen belül a Férfi Dalárda.

Mindkét Egyesület a közösség-szervezés területén tevékenykedik, hozzájárulva a település formálásához.

Ezen kívül az idősgondozás terén nyújt hatalmas segítséget az Abaújtúri Református Egyházközség Perényi Borbála Gyülekezeti Otthona. Házi segítségnyújtással és Falugondnoki szolgálattal nyitotta meg kapuit 5 településen (Pányok, Abaújtúr, Zsujta, Telkibánya és Tornósnémeti). Ezeken a településeken látnak el idősgondozást.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

Településünk tagja az Abaújtúri Hegyközi Többcélú Kistérségi Társulásnak. A társulásban résztvevő önkormányzatok képviselő-testületei a következő főbb feladatokat látják el:

- kistérségi fejlesztési feladatok;
- szociális és gyermekjóléti alapellátás;
 - házi segítségnyújtás,
 - családsegítés
 - gyermekjóléti szolgálat
 - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- egészségügyi alapellátás;
 - háziorvosi ügyeleti ellátás biztosítása

A partnerség kialakításával célunk a település lakosságának érdekeit szem előtt tartva, az elszigetelődés megakadályozása, a munkahelyteremtés és a munkába való visszatérés esélyeinek növelése, a rehabilitáció és közösségi élet erősítése, a közös felelősségvállalás hangsúlyozása, szociális és a családsegítő tevékenység.

Tagja a továbbiakban még a Gönci Területfejlesztési Önkormányzati Társulásnak. Átruházott feladat- és hatáskör:

- településfejlesztési tevékenység összehangolása
- kulturális szolgáltatás összehangolás

- helyi környezet- és természetvédelem feladatában történő szerepvállalás annak érdekében, hogy a meghatározott turizmussal kapcsolatos feladatok minél inkább érvényre juthassanak.
- gazdaságszervezés

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön nemzetiségi önkormányzat nem működik.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A település életében jelen lévő szervezetek segítségével erősödik a nemzeti összetartás, a hagyományok megőrzése, tovább művelése, az egészségmegőrzés, és a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetősége.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Nemcsak az önkormányzat számára fontos az élhető település, hanem helyi, közeli vállalkozásoké, ezért együttműködve dolgozunk azon, hogy az esélyegyenlőséget minden területen biztosítani tudjuk.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során feldolgoztuk az utóbbi évek tapasztalatait. A Fórum megtartását megelőzően kikértük az érintett intézmények vezetőinek véleményét, a lakosság számára biztosítottuk a HEP tervezet megismerhetőségét és észrevétel megtételének lehetőségét.

A program megvalósíthatóságát és szakmaiságát is mindvégig szem előtt tartottuk.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Telkibánya Község Esélyegyenlőségi Programja mindenki számára nyilvános és elérhető.

A hozzáférés Telkibánya község honlapján (www.keked.hu), és a Községházán ügyfélfogadási időben, vagy előre egyeztetett időpontban megtekinthető.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat közzéteszi a honlapján, valamint biztosítja a betekintést hivatalos helyiségében. Az önkormányzat megküldi a HEP-et a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A tartós munkanélküliség aránya magas	Közfoglalkoztatási programba történő bevonás
	Téli fűtés megoldása	Szociális célú tűzifa támogatás nyújtása pályázat keretében
Gyermekek	Szünidei programok hiánya	Szünidei programok szervezése
	Rászoruló gyermekek felsőfokú oktatási intézményben való tanulmányaihoz segítségnyújtás	Bursa Hungarica Felsőfokú Önkormányzati Ösztöndíjpályázatban való részvétel
Nők	Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése	Partnerség és támogató közösségi szolgálat igénybevétele, programok, tanácsadás
Idősek	A településen élő idősök elszigetelődésének megakadályozása	Programok szervezése az idősök részére
Fogyatékkal élők	Egészségügyi prevenciók szolgáltatások hiánya, illetve megközelíthetősége. Szűrőprogramokra történő eljutás nehézsége	Célzott egészségügyi programok szervezése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A település úthálózatának fejlesztése	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők készségeik segítségével ki tudjanak törni a jelenlegi helyzetükből.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek fejlesztését, fejlődését, továbbtanulási esélyeik növelését.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek esélyegyenlőségét, hogy intézkedéseink eredménye csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek körében az aktív életvitel biztosítására, a generáció közti távolság csökkentésére, a rászorulóknak mindennapjainak könnyítésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén gazdasági szférában az egyenlő bánásmód érvényesítését, az elszigetelődés csökkentését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életminőségének javítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I./1. A mélyszegénységben élők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Elhelyezkedés elősegítése és foglalkoztatásban való megmaradás
B	Feltárt probléma megnevezése:	A településen élő aktív korúak körében magas a munkanélküliség, melyet közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni, ez a fajta foglalkoztatás elősegítené az elsődlegesen munkaerő-piacon való későbbi elhelyezkedésüket
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: munkanélküliség csökkentése Középtávú: nagyobb csökkenés Hosszútávú: még nagyobb csökkenés A településen élő aktív korúakat szeretnénk bevonni a közfoglalkoztatásba, mellyel elősegítenénk a munkaerő-piacon való későbbi elhelyezkedésüket
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	Helyi adottságok feltérképezése, pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra, új munkahelyek létrehozása és megtartása
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati támogatás, technikai háttér, szakemberek megléte
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

I./2. A mélyszegénységben élők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Téli fűtés megoldása
B	Feltárt probléma megnevezése:	A településen élők jelentős részének nagy nehézséget okoz a téli fűtési szezonra való tűzifa beszerzése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Az önkormányzat folyamatos részvétele a szociális célú tűzifa beszerzéséhez kapcsolódó pályázatban, illetve az önkormányzat szociális rendelete alapján szociális tűzifa támogatás nyújtása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	pályázat benyújtása a szociális célú tűzifa beszerzéséhez kapcsolódó állami támogatás iránt
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	évente, 2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati támogatás, technikai háttér
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

II./1. A gyermekek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Gyermekek részére szünidei programok szervezése
B	Feltárt probléma megnevezése:	Hátránykompenzáló programok nincsenek községünkben. A rászoruló gyermekek számára, szünidei programok hiánya. Ezzel az intézkedéssel szeretnénk megoldani azt, hogy községünk gyermekei kulturált körülmények között tölthessék el a szabadidejüket. A hátránykompenzáló programokkal szeretnénk biztosítani a tanuláshoz megfelelő környezetet, hogy fel tudjanak készülni a tanórákra. Fontos, hogy a gyermekek étkeztetését is biztosítani tudjuk.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: tájékoztatás, pályázati lehetőségek felkutatása Középtávú: programok szervezése Hosszú távú: programok megléte, a gyermekek kulturáltan tudják eltölteni szabadidejüket, szünidei programok szervezése, lebonyolítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	igényfelmérés, pályázati lehetőségek felkutatása, szünidei programok szervezése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás, technikai háttér, humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Működési és pályázati támogatottság függvénye, a pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján. Pályázati támogatás függvényében folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

II./2. A gyermekek esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Rászoruló gyermekek felsőfokú oktatási intézményben való tanulmányaihoz segítségnyújtás
B	Feltárt probléma megnevezése:	A településen élő felsőoktatási intézményben továbbtanuló fiatal felnőttek és családjuk számára jelentős anyagi terhet jelent a tanulmányaik finanszírozása
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A Bursa Hungarica Felsőfokú Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz való folyamatos csatlakozás
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	igényfelmérés, pályázati lehetőség igénybevétele
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	évente, 2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás, technikai háttér, humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Működési és pályázati támogatottság függvénye, a pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján. Pályázati támogatás függvényében folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

III./1. A nők esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése
B	Feltárt probléma megnevezése:	Egyedül élő nők elszigetelődése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: feltérképezni egyáltalán milyen igény jelentkezik. Meg kell tudni kik küzdenek a problémával Középtávú: átmeneti segítség, támogatásokkal felkutatni egyéb megoldási lehetőségeket Hosszú távú: közösségi programok szervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	Partnerség és támogató közösségi szolgálat igénybevétele, programok, tanácsadás
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	-önkormányzati adatgyűjtés - támogatás, -önkormányzati forrás,
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá. Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

IV./1. Az idősök esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Egyedül élő idősök segítése
B	Feltárt probléma megnevezése:	Időskori egyedüllét, elmagányosodás depresszív hatása jelentős probléma
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávú: helyzetfelmérés, Középtávú: szemléletformálása, kapcsolatfelvétel a családdal az érintettekkel Hosszú távú: programok folyamatos szervezése települési szinten. Aktív időskor segítése, bevonásuk a közösségi munkába. Helyi rendezvényeken való közös sütés-főzés.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	- igényfelmérés, - jelentkezők összeírása, - programok szervezése - az időskorú lakosság körében csökken az elmagányosodás
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Önkormányzati adatok
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	humán, technikai háttér, pénzügyi forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá. Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

V./1. Az fogyatékkal esélyegyenlősége

A	Intézkedés címe:	Az elszigeteltség hatásainak enyhítése
B	Feltárt probléma megnevezése:	Adathiány. Nincs információs a fogyatékkal élők valós számáról, fogyatékoságuk fokáról, milyen fogyatékosággal rendelkeznek.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A hiányzó adatok begyűjtése. Az intézményekkel, egyesületetekkel kapcsolatba lépni. A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megvalósítása, kommunikációs színterének bővítése. Az egészségügyi prevenciós szolgáltatások, szűrővizsgálatok igénybevételeinek segítése, a mozgásukban erősen korlátozott személyek támogatása a szűrőprogramokra történő eljutásuk terén.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve:	Kapcsolattartás a célcsoporttal, a velük foglalkozó intézményekkel, szakemberekkel, szervezetekkel. Tájékoztatni a célcsoportot a segítő szervezetekről, lehetőségeikről. Bevonni őket a közösségi programokba
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.15.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Fogyatékkal élők száma, különböző fogyatékosági kategóriákba sorolás ismerete, háziorvosi nyilvántartás, adatfrissítés, aktualizálás, kapcsolattartás
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán Pénzügyi Technikai
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá, pályázati források folyamatos felkutatásával. Folyamatos karbantartás.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	a település úthálózatának fejlesztése	A település újtjai elhasználnak. Nem minden útszakasz burkolt.	A településen való közlekedés biztonságossá tétele.	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024.)	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok benyújtása	Polgármester	2028.12.15.	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés	pályázati támogatás, műszaki szakemberek megléte, technikai háttér	állami támogatás biztosítása mellett az úthálózat karbantartása megoldható	nem releváns
	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Elhelyezkedés elősegítése és foglalkoztatásban való megmaradás	A településen élő aktív korúak körében magas a munkanélküliség, melyet közfoglalkoztatás szervezésével szeretnénk csökkenteni, ez a fajta foglalkoztatás elősegítené az elsődlegesen munkaerő-piacon való későbbi elhelyezkedésüket	Rövidtávú: munkanélküliség csökkentése Középtávú: nagyobb csökkenés Hosszú távú: még nagyobb csökkenés	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024.)	Helyi adottságok feltérképezése, pályázat benyújtása közfoglalkoztatásra, új munkahelyek létrehozása és megtartása.	Polgármester	2028.12.15	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés, TelR KSH	pályázati támogatás, technikai háttér, szakemberek megléte	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.	nem releváns

2	Téli fűtés megoldása	A településen élők jelentős részének nagy nehézséget okoz a téli fűtési szezonra való tűzifa beszerzése.	Az önkormányzat folyamatos részvétele a szociális célú tűzifa beszerzéséhez kapcsolódó pályázatban, illetve az önkormányzat szociális rendelete alapján szociális tűzifa támogatás nyújtása	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024.)	pályázat benyújtása a szociális célú tűzifa beszerzéséhez kapcsolódó állami támogatás iránt	Polgármester	2028.12.15	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés	pályázati támogatás, technikai háttér	Működési és pályázati támogatottság függvénye, önkormányzati döntés alapján folyamatosan megvalósítható.	nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekek részére szünidei programok szervezése	Hátránykompenzáció programok nincsenek községünkben. A rászoruló gyermekek számára, szünidei programok hiánya. Ezzel az intézkedéssel szeretnénk megoldani azt, hogy községünk gyermekei kulturált körülmények között tölthessék el a szabadidejüket. A hátránykompenzáció programokkal szeretnénk biztosítani a tanulóshoz megfelelő környezetet, hogy fel tudjanak készülni a tanórákra. Fontos, hogy a gyermekek étkeztetését is biztosítani tudjuk.	Rövidtávú: tájékoztatás, pályázati lehetőségek felkutatása Középtávú: programok szervezése Hosszú távú: programok megléte, a gyermekek kulturáltan tudják eltölteni szabadidejüket, szünidei programok szervezése, lebonyolítása.	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	igényfelmérés, pályázati lehetőségek felkutatása, szünidei programok szervezése	Polgármester	2028.12.15	Önkormányzati adatok, helyi adatgyűjtés	Pályázati támogatás, önkormányzati forrás, technikai háttér, humán erőforrás	Működési és pályázati támogatottság függvénye, a pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján. Pályázati támogatás függvényében folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá.	nem releváns

2	Rászoruló gyermekek felsőfokú oktatási intézményben való tanulmányaihoz segítségnyújtás	A településen élő felsőoktatási intézményben továbbtanuló fiatal felnőttek és családjuk számára jelentős anyagi terhet jelent a tanulmányaik finanszírozása	A Bursa Hungarica Felsőfokú Önkormányzati Ösztöndíjpályáza thoz való folyamatos csatlakozás	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	igényfelmérés, pályázati lehetőség igénybevétele	Polgármester	2028.12.15	Önkormányza ti adatok, helyi adatgyűjtés	Pályázati támogatás, önkormány zati forrás, technikai háttér, humán erőforrás	Működési és pályázati támogatottság függvénye, a pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján. Pályázati támogatás függvényében folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá	nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Elszigetelődés és egyéb veszélyeztetettségi tényezők kialakulásának megelőzése	Egyedül élő nők elszigetelődése	Rövidtávú: feltérképezni egyáltalán milyen igény jelentkezik. Meg kell tudni kiküzdene a problémával Középtávú: átmeneti segítség, támogatásokkal felkutatni egyéb megoldási lehetőségeket Hosszú távú: közösségi programok szervezése	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban (2021-2030)	Partnerség és támogató közösségi szolgálat igénybevétele, programok, tanácsadás	Polgármester	2028.12.15	Önkormányza ti adatok	- önkormány zati adatgyűjtés - támogatás, - önkormány zati forrás, -	Megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá. Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.	nem releváns
...												
IV. Az idők esélyegyenlősége												
1	Egyedül élő idők segítése	Időskori egyedüllét, elmagányosodás	Rövidtávú: helyzetfelmérés, Középtávú:	hatályos költségvetési rendelet,	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-	- igényfelmérés, - jelentkezők összeírása,	Polgármester	2028.12.15	Önkormányza ti adatok	humán, technikai háttér,	Megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan	nem releváns

		depresszív hatása jelentős probléma	szemléletformálás a, kapcsolatfelvétel a családdal az érintettekkel Hosszú távú: programok folyamatos szervezése települési szinten. Aktív időskor segítése, bevonásuk a közösségi munkába. Helyi rendezvényeken való közös sütés-főzés.	hatályos szociális rendelet	2022), (2023-2024)	- programok szervezése - az időskorú lakosság körében csökken az elmagányosodás				pénzügyi forrás	állnak hozzá. Önkormányzati döntés alapján folyamatosan fenntartható.	
...												
	V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége											
1	Az elszigeteltség hatásainak enyhítése	Adathiány. Nincs információ a fogyatékkal élők valós számáról, fogyatékossguk fokáról, milyen fogyatékossgal rendelkeznek.	A hiányzó adatok begyűjtése. Az intézményekkel, egyesületekkel kapcsolatba lépni. A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megvalósítása, kommunikációs színterének bővítése. Az egészségügyi prevenciók szolgáltatások, szűrővizsgálatok igénybevételeinek segítése, a mozgásukban erősen korlátozott személyek támogatása a szűrőprogramokra történő eljutásuk terén.	hatályos költségvetési rendelet, hatályos szociális rendelet	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Kapcsolattartás a célcsoporttal, a velük foglalkozó intézményekkel, szakemberekkel, szervezetekkel. Tájékoztatni a célcsoportot a segítő szervezetekről, lehetőségeikről. Bevonni őket a közösségi programokba.	Polgármester	2028.12.15	Fogyatékkal élők száma, különböző fogyatékossg i kategóriákba sorolás ismerete, házi orvosi nyilvántartás, adatfrissítés, aktualizálás, kapcsolattartás	Humán Pénzügyi Technikai	Folyamatosan megvalósítható, ha a célcsoport tagjai pozitívan állnak hozzá, pályázati források folyamatos felkutatásával. Folyamatos karbantartás.	nem releváns

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatként adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

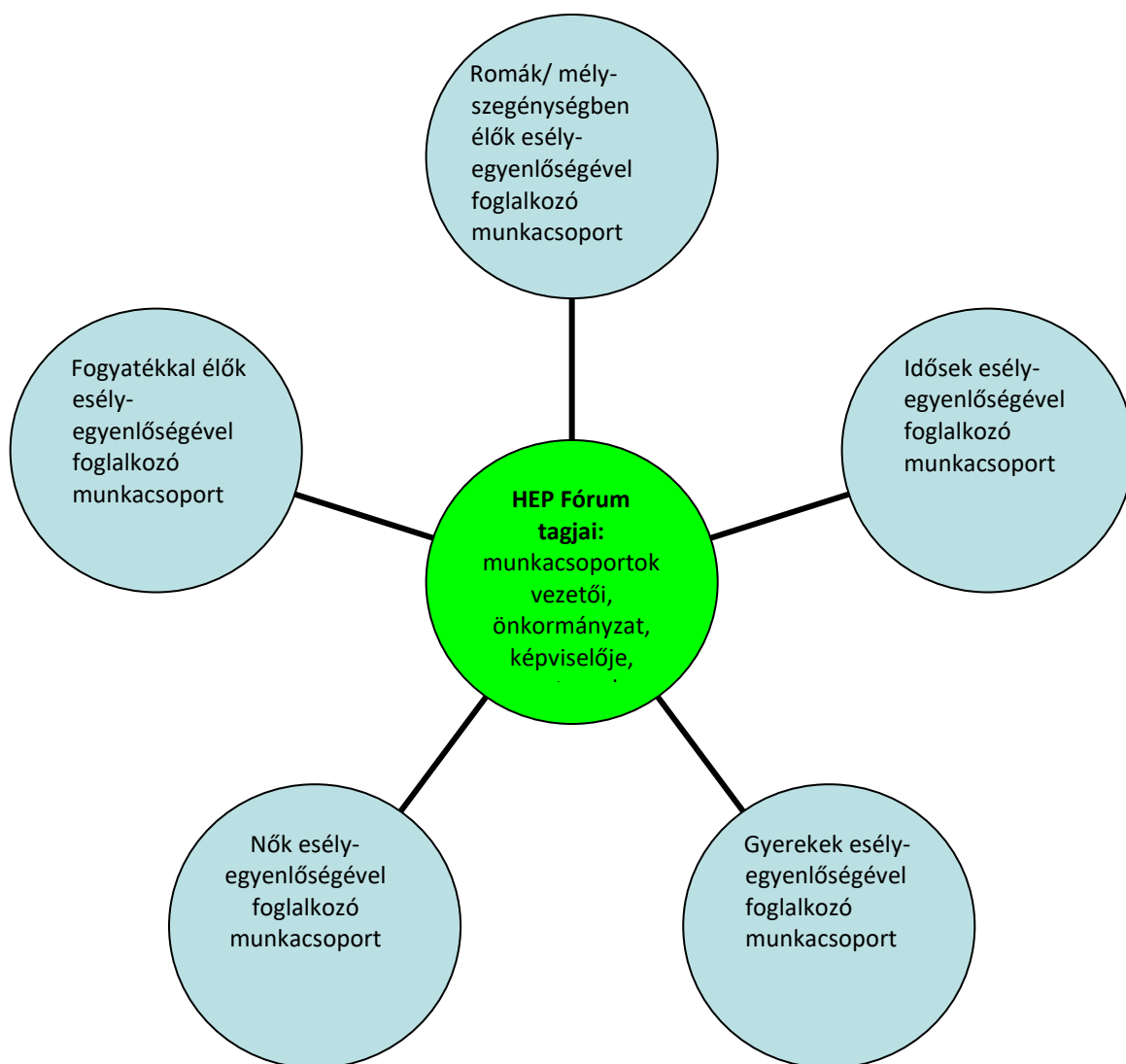
A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselőtestületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Javasolt tagok

- a település polgármestere,
- a település jegyzője,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

A HEP Fórum működése:

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább kétfévente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett kétéves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum tagjaival.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört,
- felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Telkibánya község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Telkibánya Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megvitatta éshatározatával elfogadta a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv).

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

A kötelező táblák és az összefoglaló IT tábla nem a melléklete a HEP-nek hanem az egységes szerkezetbe foglalt HEP kötelező eleme!

Telkibánya, 2023. december

Szabó Zoltán
polgármester

